

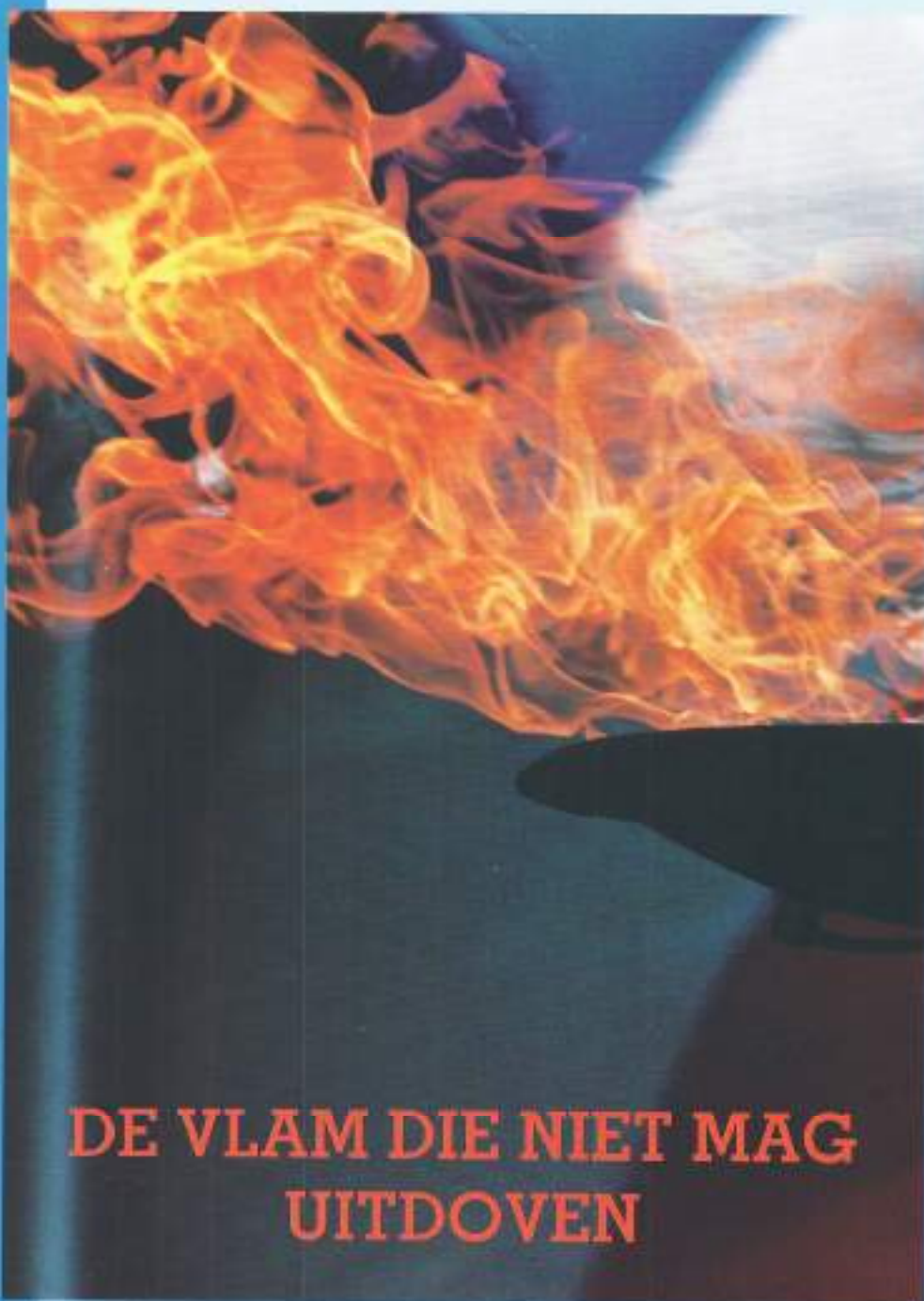
SOBAT

10e jaargang nr. 6 - december 1995

nummer 44

VOMI

**DE VLAM DIE NIET MAG
UITDOVEN**

**VERENIGING
OUD MILITAIREN
INDIËGANGERS**

OORLOGSGRAVENSTICHTING
BESCHERMVROUWE H.M. DE KONINGIN
ERE-VOORZITTER Z.K.H. DE PRINS DER NEDERLANDEN

Het aantal bloemleggingen in het Verre Oosten nam opmerkelijk toe.

Bloemleggingen en graffoto's (Verre Oosten)

Door tussenkomst van de oorlogsgravenstichting is het mogelijk om bij graven van Nederlandse oorlogsslachtoffers in het Verre Oosten bloemen te plaatsen. Een annonce over deze mogelijkheid werd geplaatst in een aantal uitgaven o.a. van oud-strijders en reünieverenigingen, in verband met het feit dat het 50 jaar geleden was dat ons Koninkrijk in de oorlog werd betrokken en de bevrijding 45 jaar geleden.

Hierdoor nam het aantal bloemleggingen ten opzichte van 1989 opmerkelijk toe.

In Indonesië bedroeg het uitgevoerde aantal opdrachten 1439 inclusief 33 kransleggingen namens diverse verenigingen en comité's. (In 1989 bedroegen deze aantallen 926 resp. 27). Op verzoek van nabestaanden werden 936 graffoto's verstrekt (450 in 1989).

Op de Erevelden in Thailand werden 225 bloemstukjes geplaatst, inclusief 2 kransen (in 1989 bedroeg dit aantal 144).

In Hong Kong werden 2 bloemleggingen uitgevoerd.

De kosten van een bloemlegging in Indonesië bedragen f 7,50, met foto f 10,-. Tevens is het nu mogelijk voor de Erevelden in Indonesië kleine kransen te bestellen voor plaatsing bij de individuele graven; kosten f 16,- inclusief foto. Grote kransen van f 30,- tot f 50,- zijn bedoeld voor kranslegging bij de monumenten, door comité's en verenigingen.

Voor Thailand kunnen uitsluitend eenvoudige bloemstukjes worden besteld. De kosten bedragen f 10,- inclusief een kleine foto.

Bestellingen dienen uiterlijk 8 weken voor de gewenste uitvoeringsdatum in ons bezit te zijn.

De eenvoudigste wijze van bestellen is per giro, onder vermelding van: naam overledene, het Ereveld en de gewenste datum. Voor Hong Kong, Singapore en Ambon gelden aparte voorwaarden waarover de gewenste nadere inlichtingen worden verstrekt.

Kleurenfoto's van Erevelden

Overzichtsfoto's van Erevelden in Europa en het Verre Oosten kunnen per giro of telefonisch worden besteld. De prijs voor een foto in het formaat 18 x 24 cm. bedraagt f 15,- inclusief porto.

Wie nadere inlichtingen wenst kan zich richten tot de

OORLOGSGRAVENSTICHTING
Zeestraat 85, 2518 AA 's-Gravenhage
Postbus 85981 - 2508 CR 's-Gravenhage
Telefoon 07 03 83 34 34 - Giro 401.000

Stichting Nationaal Indië-monument 1945-1962

Mauritslaan 1 - 6074 AS Melick
Telefoon 047 25 20 94

Fondsenverwerving standbeeld Generaal Spoor
Zilveren legpenning Nationaal Indië-monument 1945-1962

De Stichting Nationaal Indië-monument 1945-1962 wil bij het herdenkingscomplex in het Roermondse stadspark Hatterm een paviljoen bouwen dat aan de 30.000 bezoekers per jaar allerhande voorzieningen kan bieden. Dat paviljoen zal de naam "Generaal Spoor-paviljoen" gaan dragen.

Bij het paviljoen zal een standbeeld van Generaal Spoor, de legendarische voormalige legercommandant in de vroegere overzeese rijkdelen, worden neergezet. Onder andere ook om de fondsen voor het laten maken van dat standbeeld bijeen te krijgen is een zilveren legpenning van de Stichting Nationaal Indië-monument aangemaakt. Die wordt door de stichting voor f 100,- per stuk aan de man gebracht. In die prijs is een bijdrage voor het Generaal Spoor-standbeeld begrepen en een bedrag voor de instandhouding van het Nationaal Indië-monument 1945-1962.

Bij het Nationaal Indië-monument 1945-1962 worden ongeveer 5900 militairen van het koninkrijk herdacht die tussen 1945 en 1962 in het toenmalige Nederlands Oost-Indië en op Nieuw-Guinea van het vaderland bij krijgsverrichtingen het leven verloren. Tot het complex behoren een obelisk met fontein- en trappenstelsel, een aantal eertafels waarop 112 onderdelen van de vroegere krijgsmacht al een eigen herdenkingsplaquette hebben neergelegd en 18 grote roestvrij stalen zuilen waarin de namen van de ongeveer 5900 gesneuvelde militairen zijn gegraveerd. De jaarlijkse Nationale Dodenherdenking werd op 7 september 1992 door 12.000 mensen bijgewoond.

De penning wordt door steiler RE-Diamant in Roermond vervaardigd in gietwerk van het 'eerste' zilvergehalte (925/1000). Dat zilvergehalte wordt gegarandeerd door een rijkskeurmerk van de Waarborg. De penning heeft een diameter van 35 mm en een gewicht van ± 19 gram.

De voorzijde van de penning draagt de symbolen uit de top van de obelisk met het randschrift 'Nationaal Indië-monument 1945-1962'. De keerzijde draagt het opschrift 'Palmam Qui Meruit Ferat' (de erepalm is voor hen die hem verdiend hebben). Dat is het opschrift dat ook op een paneel bij het Roermondse monument is aangebracht.

De legpenning kan worden besteld bij de Stichting Nationaal Indië-monument 1945-1962, Mauritslaan 1, 6074 AS Melick. De betaling kan geschieden door insluiting van een girocheque of girobetaalkaart van f 100,- over te maken op rekening 17.41.74.039 van de Rabobank Roermond of op rekening 13.41.74 van de Postbank.

SOBAT

Officieel orgaan van de
Vereniging Oud Militairen Indiëgangers

Raad van Advies

- voorzitter: M.M. Bokker, res. luitenant-kolonel der artillerie h.d.
leden: R. Bosdicht, brigade-generaal der fuseliers h.d.
H. Boschma, oud burgemeester
W. Epke, Ridder MWO, brigade-generaal h.d.
S.A. Lapé, Ridder MWO, majoor h.d.
H.A.M. Brouwers, luitenant-kolonel der infanterie Staf inspecteur Generaal der Krijgsmacht
P.H. de Vries, kolonel der cavalerie, Chef Staf te Divisie "7 december"
medelid: J.W.J. in den Beeken
mevr. J. Zantinge-Edersa *

Algemeen Bestuur

- voorzitter: J. Dijkstra
2e voorzitter: drs. T. Lents
secretaris: G. Determan, Brongrass 58,
3068 PB Rotterdam, tel. 010-4306138
penningmeester:
drs. T. Lents, Zuylenburg 7,
3904 JT Voerendaal, tel. 0318-510158
postbusnummer 42.39.398
banknummer 45.85.91.300 t.n.v.
Vereniging Oud Militairen
Indiëgangers
Rotterdam
alg. adjunct:
leders: C.J.W. van Houten
N. den Hollander
Vioke C. Beidde

Ledenadministratie

N. den Hollander
Schermansstraat 210, 5345 LG Oss,
tel. 0412 625108

Sociale Commissie

- voorzitter: Victor C. Bridié,
Van Nijenrodestraat 117,
2597 RL Den Haag, tel. 070-3280532

Redactiecommissie

- stafredacteur: L.C. Zeguers, Albestuaan 78,
6461 TC Kerkrade, tel. 045-5454013
leden: R. Grit, Ballico 90, 9458 TD Ballico,
tel. 0582-241361
J. Zwam, Lijstje 45, 1094 KN
Amsterdam, tel. 020-6319151

Boeken ter recensie zenden naar:

J. Zwam,
Lijstje 45,
1034 KN Amsterdam

Filmdienst

J. de Wit, Molanbrink 60,
2553 GH Den Haag,
tel. 070-3977822

Correspondentie

- opgave nieuwe leden, adreswijzigingen, bericht van overlijden e.a. richten aan de secretaris van de vereniging waartoe men behoort - zie secretariatsadressen onder "VERENIGINGSNIEUWS".
- zaken VOMI-Nederland betreffend richten aan de secretaris van het algemeen bestuur.

De redactie behoudt zich het recht voor ingezonden artikelen in te korten en/of verminderingen aan te brengen of, zonder opgave van reden, niet te plaatsen.

De redactie kan niet aansprakelijk gesteld worden voor de inhoud van de geplaatste artikelen.

De artikelen geplaatst in dit blad behoeven niet noodzakelijk de zwaarwicht van het algemeen bestuur weer te geven.

Overname van artikelen is toegestaan mits met bronvermelding.

Druck: Heijon van Hoeringen Drukkers B.V., Den Haag

DOELSTELLINGEN

De vereniging heeft ten doel:

het behartigen van de ideële, materiële en immateriële belangen van Oud Militairen Indiëgangers, die bij de Nederlandse Krijgsmacht in voormalig Nederlands Oost-Indië, respectievelijk Indonesië en Nieuw Guinea hebben gediend;

het behartigen van de belangen van de nagelaten betrekkingen van hen die als direct gevolg van militaire dienstverrichtingen om het leven kwamen of ten gevolge daarvan invalide werden;

het herdenken van hen die gevallen zijn tijdens militaire dienstverrichtingen in voormalig Nederlands Oost-Indië respectievelijk Indonesië en Nieuw Guinea en/of aangrenzende zeegebieden, almede van hen die tijdens, door of ten gevolge van krijgsgevangenschap, ziekte of ongevallen in of in en door militaire dienst zijn overleden.

De vereniging tracht het gestelde doel te verwezenlijken los van elke partij-politieke richting, levensovertuiging of religie.

De vereniging staat open voor samenwerking, onder voorbehoud van zelfstandigheid, met verenigingen die zich op overeenkomstig terrein als de V.O.M.I. bewegen en aanverwante doelstellingen nastreven.

(artikel 2 van de statuten)

Het lidmaatschap staat open voor een ieder die in het voormalig Nederlands Oost-Indië/Indonesië en Nieuw Guinea in militaire dienst is geweest en voor weduwen van militairen die hieraan hebben voldaan.

SOCIALE COMMISSIE

Voorzitter

Victor C. Bridié
Van Nijenrodestraat 117
2597 RL Den Haag
tel. 070'3 28 05 32

Vice voorzitter

Jaap Voeltje
Generaal Spoorlaan 709
2287 TJ Rijswijk (ZH)
tel. 070'3 94 30 45

Secretaris-Notulist

Henk Barmantje
Sint Jorisplein 4
2581 GB Rijksterkerk
tel. 01 80'43 36 34

DISTRICTCOÖRDINATOREN

Noord Nederland

Ben C.H. Habich
Boeckelweg 10
9365 TJ Niebert
tel. 05 94'54 95 03

Oost Nederland

Kring Bokker
Schoolstraat 25
7471 WS Gooze
tel. 05 47'27 11 35

West Nederland

Carel Ph. van Boven
Prinses Beatrixlaan 322
2273 XX Voorburg
tel. 07 0'3 86 07 77

Canada & USA

Gerard Ledderhof
149 Sandwell Drive
Cokville, Ont. Canada,
L6L 4P1
tel. 605.627-3216

Zuid Nederland

Gerard H.L. Olfeman
Tolbegecentrum 143
4708 GC Roosendaal
tel. 01 65'53 63 43

Midden Nederland

Henk J. Riemsdijk
Vuurdoornstraat 258
8171 XE Voorssen
tel. 05 78'57 31 82

COMMISSARISSEN

Geeningen

voorzit

Overtjeel

Jan Timmer
Valestraat 28
7604 CP Almelo
tel. 05 46'91 94 36

Drenthe

Ben C.H. Habich
Boeckelweg 10
9365 TJ Niebert
tel. 05 94'54 95 03

Zuid-Holland Noord

Bob Verhoef
Beatrixlaan 10
2751 XC Moerkapelle
tel. 07 9'5 90 16 37

Friesland

Hans M. Blom
Gecken Ypenstraat 13
8723 CP Koudhous
tel. 05 14'32 21 07

Rivierland

Gerrit W. Soetekouw
Gaeststraat 26
6517 CH Beegden
tel. 04 87'53 19 06

Veluwe

Henk J. Riemsdijk
Vuurdoornstraat 260
8171 XH Voorssen
tel. 05 78'57 31 82

Noord-Holland

Han J. Harmsen
Egelantselaan 26
2015 NJ Haarlem
tel. 02 3'5 24 00 10

Flevoland

Frits H.A.M. Franzen
Overvriend 13
1356 AE Almere
tel. 03 6'5 31 89 72

Zuid-Holland Zuid

Jaap H. van Beuslag
Rottenkarseweg 187 d
3332 AG Zwijndrecht
tel. 07 8'6 12 67 32

Zoeland

Tom Kooger
M. Coebomgracht 44
4381 BT Vlissingen
tel. 01 18'46 30 08

Noord-Brabant West

Gerard H.L. Olfeman
Tolbegecentrum 143
4708 GC Roosendaal
tel. 01 65'53 63 43

Utrecht*1 Gooi

Wim J. Scholten
Cocentiuslaan 80
3706 KD Zeist
tel. 03 07'6 95 68 38

Noord-Brabant Oost

Antoon E. Pennings
Theobroekstraat 101
5344 EM Oss
tel. 04 12'62 35 15

Limburg

Henry J.A. Toke
Heerlerweg 49
6132 CL Sittard
tel. 04 6'4 52 13 18

FONDS SOCIALE ZORG

Beheerder

Leen van Eijck
Oost Kamalweg 12A
2461 EP Ter Aar
tel. 01 72'60 27 05

Aanstaand beheerder

Tjibbe J. Goustra
A. van Heusdenstr. 15
2461 VJ Ter Aar
tel. 01 72'60 24 52

Propagandiste

Jac. M. Holswijn
Alberdrecht Thijlman 19
2081 ES Bloemendaal
tel. 02 3'5 39 19 20

voorgedrukt bij

uitgeverij
van de
VOMI

Vereniging Oud Militairen Indiëgangers

- ingeschreven in de registers van de Kamer van Koophandel te Arnhem - onder letter en nummer V 123191 -

Jaarcontributie minimaal f 30,00
inclusief 6x per jaar "Sobat"

nummer 44 - 10e jaargang nr. 6
december 1995

Bij de voorplaat

De Vlam

De foto op de voorplaat is ons welwillend ter beschikking gesteld door Directie Voorlichting van het Ministerie van Defensie. Het is het beeld van de bevrijdingsvlam tijdens de viering van de bevrijding in Wageningen in mei van dit jaar. Het is voor de VOMI wel een buitengewoon zinnebeeldige foto.

Het toont ons de vlag waaraan wij altijd hebben gemeend trouw te zijn geweest en nog altijd te zijn. Maar het toont ook de vlam. Voor ons een zinnebeeld dat wij niet mogen verslapen en het vuur in ons niet mogen laten doven.

11 November, remembrance sunday, ligt weer achter ons en het kerstfeest ligt voor ons. Dagen waarin het offer en het licht van de gerechtigheid, waarvoor dat offer werd gebracht, centraal staan.

Velen van ons zullen het defilé van de veteranen langs het "cenotaph" op White Hall, als een eerbetoon voor hun gevallen strijdmakkers, voor de TV hebben gevolgd.

Ze zullen dan ook hebben gezien dat een vliegtuig duizenden 'poppies' (klaprozen) d.w.z. voor elke gevallen één, boven de stad uitstrooide. 'Poppies' het zinnebeeld van de gevallen. En wij denken daarbij aan het gedicht van John McCrae dat de grondslag heeft gelegd voor dit zinnebeeld.

De laatste strofe van dit gedicht luidt als volgt:

"Take up your quarrel with the foe;
To you from failing hands we throw
The torch; be yours to hold it high
If you break faith with us who die
We shall not sleep, though poppies grow
In Flanders Fields.

Het geloof dat wij niet mogen verzuken terwille van de ginds, overzee, achtergebleven strijdmakkers omvat drie elementen t.w.:

1. Onze uitzending naar overzee, was een rechtmatige uitzending.
2. De strijd die wij hebben moeten voeren was een rechtmatige strijd en diende honorabele doeleinden.
3. De wijze waarop wij deze strijd hebben gevoerd was niet misdadig en niet beneden de maatstaven die in een dergelijke strijd moeten en mogen worden aangelegd.

Dat is de toorts die onze gevallen kameraden ons hebben aangereikt en die wij verder zullen dragen.

Namens het bestuur van VOMI Nederland wordt U allen gezegende kerstdagen en een voorspoedig 1996 toegewenst en wordt de hoop uitgesproken dat U de opdracht de vlam brandende te houden tot Uw vaste voornemens zult maken.

TL

VAN DE REDACTIE

Het komt nog te vaak voor dat copy te laat ingezonden wordt of dat deze aan het verkeerde adres gestuurd wordt.

Om met het laatste te beginnen verzoeken wij U beleefd, doch dringend copy, bestemd voor de rubrieken: Verenigingsnieuws, Reünies en Opsporing verzocht/Op zoek naar, te zenden aan Dhr. R. Grit, Balloo 90, 9458 TD Balloo (tel.: 0592-241361); voor de rubrieken: Boekbespreking, Binnenkort verwacht, naar: Dhr. J. Zwaan, Lijzide 45, 1034 KN Amsterdam (tel.: 020-6319151) en Algemene verhalen en berichten van de diverse instanties aan: Dhr. L.C. Zéguers, Ailbertuslaan 76, 6461 TC Kerkrade (tel.: 045-5454013).

Voor de volgende 3 nummers van SOBAT gelden de volgende sluitingsdagen voor het inzenden van copy

nummer 45	1 januari 1996
nummer 46	26 februari 1996
nummer 47	29 april 1996

De redactiecommissie wenst de lezers fijne feestdagen, een goed einde, en zo mogelijk nog beter begin van het nieuwe jaar en uiteraard een voorspoedig 1996.

Kopij voor het volgende nummer inzenden vóór 1 januari a.s. aan: Zie onder rubriek: VAN DE REDACTIE. S.v.p., zo mogelijk, eenzijdig getypt insturen met anderhalve of twee regels afstand.

Impressie van een treinreis naar Roermond

7 september 1995, half zeven opgestaan, kwart voor zeven de deur uit, bestemming station NS Heerenveen en vandaar vertrokken met de Intercity, richting Zwolle. In Meppel overgestapt in de extra trein die uit Groningen is vertrokken en ons rechtstreeks naar Roermond bracht.

Bij toezending van de treinkaart door S.D.V. was een keurig reisschema door NS bijgevoegd voor de heenreis, in de trein werd door vriendelijke conducteurs het schema voor de terugreis uitgedeeld.

Wat een service, wat een zorg voor die oude veteranen. Hoopval gestemd en gezellig pratend met sobats gingen we op weg. Soms banjak lekas, dan pelan-pelan sadja, soms stilstand glipte de kereta api door de gaten van de normale dienstregeling. Het zitcomfort op de ergonomisch misvormde banken was nou niet je van het op deze lange afstand. Waar anders in de normale intercity's al op korte afstand een kop kaffie of iets dergelijks gebruikt kan worden was hier slechts water uit het fonteinje in de WC verkrijgbaar. De ramen en deuren waren bekrast met voor ons onbegrijpelijke kreten en leuzen; gaandeweg drong het tot ons door dat we naar onze bestemming vervoerd werden (wij reisden niet) met treinen bestemd voor lieden die de fatsoensnormen niet in acht wensen te nemen en hun vernielzucht laten botvieren tijdens het vervoer naar bepaalde wedstrijden, etc.

Daar horen veteranen die hun gesneuvelde kameraden willen herdenken en daar een lange reis voor ondernemen schijnbaar ook bij, wij echter rekenen ons tot de brave burgers en zijn nog steeds gedisciplineerde jongens, dus willen we ons aan de voorschriften houden.

Ruim half één aangekomen in Roermond ging het vlot per pendelbus naar park Hattem en voegden wij ons daar bij de reeds duizenden aanwezigen. Het lukte ons na lang in de rij gestaan te hebben een kom erwtensoep met broodje te bemachtigen en na het nuttigen hiervan merkbaar

opgeknapt, zochten we een plekje in de menigte.

Het was beginnen te regenen en dat deed veel afbreuk aan deze toch altijd weer indrukwekkende en goed georganiseerde plechtigheid. Een menigte paraplu's versperde het uitzicht, het was niet bepaald aangenaam vertoeven in het park.

Na eerst nog erwtensoep en broodje te hebben gebunkerd, begonnen we aan de terugreis, weer volgens schema NS vertrekkend uit Roermond. Hetzelfde gebeuren herhaalde zich in tegengestelde richting, bij Utrecht het station vermijdelend, teregend sluijpend langs een volkstuincomplex, ging het richting Meppel, alwaar we moesten overstappen in de intercity, richting Leeuwarden.

Na ruim drie kwartier wachten konden we vertrekken. We hebben de tijd maar gekort met het zingen van: treintje komt zo... treintje komt zo... enz. In Heerenveen stond autootje nog geduldig te wachten; ruim 10.00 uur thuis aangekomen, alwaar de hond dacht met een verdwaalde vreemdeling van doen te hebben en ons met veel kabaal verwelkomde. Op de vraag van vrouwlief nog ergens trek in te hebben stamelden wij: "Ja, een biertje".

Na het hê, hê, hê genoten te hebben, hebben we ons moede lichaam ter ruste gelegd. What a day, dit flikken ze ons niet meer.

Waarvan acte.

I. de Jong.
Boarnbergum

KOTA INTEN

Bedankt sobats voor jullie reageren op mijn oproep betreffende wie er op het pokkenschap "Kota Inten" zomer 1949 heeft gezeten.

Door diverse oorzaken ben ik niet in de gelegenheid geweest voldoende te reageren op jullie schrijven, c.q. telefoontjes (enkele tientallen). Nogmaals sorry sobats.

Indien er onder jullie zijn die een nadere kennismaking door middel van een bijeenkomst a.i.d. op prijs stellen, hoor ik dat graag van jullie.

Mijn adres is: W.M.H. v.d. Knaap,
Pleineslaan 37, 3734 EL Den Dolder.
Bedankt.

RECTIFICATIE

Door een verwisseling van een Mutatie-formulier is per abuis in de "SOBAT" nr. 43 in colum "In Memoriam" vermeld J.Th. Nelemans te Zoetermeer.

Gelukkig is de Heer Nelemans nog gezond en wel onder ons. Het spijt ons ten zeerste dat dit is gebeurd en ons welgemeende excuses hiervoor.

V.B.

WIM'S MILITARIA'S
BOEK/FOTO/MILITARIA EXPOS.
POSTBUS 6129 - 3002 AC
ROTTERDAM - NETHERLANDS
TEL. 010 - 437 89 63

VAN DE BESTUURSTAFEL

Tijdens de recente ledenvergadering van 7 november j.l. deelde de voorzitter mede, dat Lt.Gen. Maas als Inspecteur-Generaal der Veteranen in die functie zal worden opgevolgd door Vice-Admiraal van Aalst. Onze voorzitter was bij de functie-overdracht aanwezig.

Het lid van onze Raad van Advies, de majoor b.d. S.A. Lapré, heeft nogmaals een lans gebroken voor de vervaardiging van een documentaire

omtrent ons verblijf in Indië, gezien door de bril van oud-Indiëgangers, niet door de bril van sensatiezoekende journalisten.

VOMI Zeeland meldde dat door gebrek aan kazerneruimte door het sluiten van kazernes men wordt geconfronteerd met reiskosten voor het bezoeken van bijeenkomsten in kazernes buiten Zeeland. Het eilandenrijk Zeeland kampt zonder meer al met hoge kosten voor vervoer binnen

het eigen gebied en als daar dan nog eens extra reiskosten bijkomen wordt het werk financieel niet meer haalbaar.

In 1996 zal Z.K.H. Prins Bernhard hopelijk de leeftijd van 85 jaar bereiken. Als hij fysiek daartoe in staat is zal wellicht weer een parade te zijner ere worden gehouden in de achtertuin van het paleis. Alle verenigingen wordt verzocht zich daarop nu reeds te beraden.

OPROEP

Oproep aan alle GBI-ers die begin 1946 de 7e Cie. Militaire Politie in Soerabaja hebben geformeerd, als onderdeel van de Staf "X"-Brigade, o.l.v. Lt. KNIL? Dhr. J.J. le Roy. Het is de bedoeling om in 1996 alle sobats voor een reünie bij elkaar te krijgen.

Helaas ontbreken ons gegevens van de volgende personen: Aussems, Ebel, Van Empel, J.H.A. Hamers, W.P.J. van Pelt en F.C.P.M. Radix. Willen betrokkenen of anderen die op de hoogte menen te zijn, hun informatie melden aan: Leo de Neve, Harry Hoekstr. 104, 2291 ST Wateringen. Tel. 0174-293508.

In verband met een te organiseren reünie voor de veteranen, die in de periode 28 febr. 1948 - eind april 1950 werkzaam zijn geweest te Medan (Sumatra's Oostkust) bij het 31e B-Hospitaal aan de Boelweg, doen wij onderstaande oproep.

Vele adressen zijn reeds achterhaald, doch het adres van de naar Canada geëmigreerde sobat J.H. Lohman, legernummer 240202390, ontbreekt ons tot op heden nog. Hij is geëmigreerd met het m.s. "Tabinta" op 23 januari 1950. Zijn toenmalige adres in Nederland was: le Reyweg 3 te Amsterdam.

Verschillende naspeuringen hebben nog niets opgeleverd.

Wie kan het verlossende adres van J.H. Lohman geven?

Gaarne uw reacties aan J. Kerkhof, Goudenregenstr. 16, 3442 HG Woerden. Tel. 0348-413413.

SOC VETERANEN-REIZEN

Indonesië, een land van herinneringen, zeker voor u die dit land in de jaren '45 heeft leren kennen.

Nog eens terug naar de plaats waar u op wacht stond, de brug of de spoorlijn die verdedigd moest worden en de nabijgelegen kampong met de daar spelende kinderen.

En dan in een rustig tempo.

De mogelijkheden:

- met een groep van ongeveer 20 sobats van uw eigen onderdeel;
- ook bestaat de mogelijkheid met een kleinere groep te reizen;
- individueel - op Sumatra/Java/Bali per busje of auto met chauffeur;
- waarbij ook toeristische gebieden bezocht worden;
- begeleiding Nederlandssprekende Indonesische gids.

WILT U MEER WETEN?

Vraag vrijblijvend uitvoerige inlichtingen:
o.a. tour: 3-12 RVA v. 2 mrt. '96/6 RS v. 6 mrt. '96
SOC Veteranen Reizen, Willemstraat 1C,
5611 HA Eindhoven.
Tel. 040-246 04 00. Fax 040-246 02 45.

"EEN STREEP ER ONDER ZETTEN"?

De afgelopen maanden zijn wij herhaaldelijk geconfronteerd met deze uitspraak. Na 50 jaar moeten wij bereid en in staat zijn een streep onder het verleden te zetten. Toen ik de voorzitter van de Madjoe er op aansprak dat het mij teleurgesteld had dat hij mee naar Indonesië was gegaan om de 50-jarige herdenking van de onafhankelijkheid mee te maken, kreeg ik van hem datzelfde antwoord. En in een bericht van het Veteranen Platform heet het letterlijk:

- het "historisch boek over het Indisch verleden" te sluiten zonder de geschiedenis te vergeten, en over te gaan tot de orde van de dag; vol van vraagstukken van heden en toekomst, vooral in Europa -

Ook enkele van onze eigen leden hebben zich in soortgelijke zin uitgelaten.

Er zijn er zelfs bij die hebben gemeend dat wij een foute beslissing hebben genomen om niet met Hare Majesteit mee te gaan naar Indonesië. Leest U er maar de varige Sobat over na.

Ook de bisschop van Breda laat zich in die geest uit onder het motto "vergeving en versoening".

Jammer genoeg heb ik nergens bij die aanhangers van de "streep" kunnen nagaan wat ze er precies mee bedoelen.

Het bestuur van VOMI-Nederland heeft gemeend haar besluit om niet mee te gaan toe te moeten lichten in een schrijven aan de Ambassade van Indonesië in Nederland.

Een paar zinnen wil ik uit die brief lichten die te maken hebben met "een streep zetten onder".

Ik citeer:

"Wij stellen er prijs op te verklaren dat dit besluit (om niet mee te gaan) niet is ingegeven door rancune, noch door een onverwerkt verleden of door rudimentaire koloniale sentimenten. Uw vrijheid en Uw onafhankelijkheid zijn voor de leden van onze vereniging altijd de enig juiste uitgangspunten geweest.

Waar het ons om gaat is een binnen de Nederlandse samenleving opge-

laaide discussie, waarbij overtuigingen die vroeger de mensen in hun handelen hebben geleid, thans worden beoordeeld en veroordeeld, hetzij naar de algemene morele maatstaven van deze tijd, hetzij naar een eigen politieke overtuiging, die dan pretentievol als de enig juiste wordt gezien.

In de discussies over die tijd, die in Nederland blijkbaar niet kunnen op houden, wordt bij herhaling ook Uw land betrokken.

Dat spijt ons oud-militairen ten zeerste. Wij wensen onze verbondenheid met Uw land, met Uw vrijheid en Uw onafhankelijkheid te allen tijde te onderstrepen.

U dient naar onze mening in deze discussie niet te worden betrokken, Uw land en Uw volk zijn daarin geen partij.

Waar het naar onze mening om gaat is de vraag of de door de Nederlandse regering en het Nederlandse volk gehuldigde opvatting van "vrij en onafhankelijk langs geleidelijke wegen" een honorabele opvatting is geweest, ook al dacht het Indonesisch volk er anders over.

Vanuit deze opvatting hebben wij strijd gevoerd en naar deze maatstaf is ons optreden te beoordelen. Einde citaat.

Als met "een streep zetten onder" bedoeld wordt het zonder wrok en rancune onzien naar een strijd die wij politiek niet hebben kunnen en mogen winnen, dan hebben wij deze streep reeds lang getrokken. Dat leden van onze vereniging erelid zijn van een Indonesische veteranenorganisatie spreekt in dit verband boekdelen.

Vaak wordt echter iets anders nagestreefd en tegen dat "iets anders" zullen wij ons blijven verzetten.

In de toelichting bij de "voorplaat" is daar al op gewezen.

Ik wil de door ons niet in de doofpot te stoppen strijdpunten nog wel eens een keer noemen.

1. Wij beschouwen de "grievens" van de Indië-militairen niet als gedaan. Als ons wordt gezegd dat wij

ons bij de huidige situatie maar moeten neerleggen en niet door moeten blijven "drammen" dan zullen wij dat "advies" zeker niet volgen. Wij zullen tegen het "onrecht" dat velen van ons is aangedaan blijven strijden en blijven streven naar genoegdoening.

2. Wij wensen van de Nederlandse regering een duidelijk standpunt dat onze uitzending juridisch en moreel rechtmatig was.

3. Wij willen van de Nederlandse regering een duidelijke uitspraak dat het handelen van de Nederlandse regering in die tijd, gelet op de opvattingen van die tijd, elke maatstaf van honorabiliteit kan doorstaan, m.a.w. dat wij geen "onrechtvaardige zaak" hebben gediend.

4. Wij willen van de Nederlandse regering een duidelijke afspraak dat wij ons, gelet op de omstandigheden van toen, niet "misdadig" hebben gedragen en dat ons gedrag de vergelijking met andere legers onder dergelijke omstandigheden zonder meer kan doorstaan.

Onder deze punten zetten wij niet eerder een streep dan nadat ons genoegdoening hierover is verschaft.

Dat het bezoek van Hare Majesteit uitgerekend op die discutabele data moest plaatsvinden had naar onze mening te maken met een ministeriële poging het onder punt 3 genoemde uitgangspunt te ontkennen.

Vraagt U mij hoe ik daarbij kom, dan blijft mij niets anders over dan U een citaat te geven uit een brief van de overloper J. Princen aan de huidige Nederlandse Minister van Buitenlandse Zaken.

Aan de brief gaat een verklaring vooraf van de schrijver van de brief dat zijn relatie met de Minister zodanig is dat hij hem mag tutoyeren.

Beste Hans,

Is het niet waar, dat elke regering die het lef heeft om een nieuwe taak te vervullen, de verantwoording niet uit de weg mag gaan en onder ander moet verbeteren wat daarin verkeerd

is aangedragen en zich ook daardoor mede verantwoordelijk voelt voor de fouten die in het verleden zijn gemaakt.

Dank zij jouw visie en begrip ben ik in staat geweest om te zien dat het aantal dergenen die het niet eens waren met het vroegere regeringsbeleid in Indonesië relatief zeer groot is in Nederland.

Indien deze kwestie bijvoorbeeld nationaal zou kunnen worden aangesneden in een debat in en buiten de 2e kamer zou dit van invloed kunnen zijn voor het bezoek van Haren Majesteit de Koningin tijdens de viering van de onafhankelijkheid van Indonesië op 17 augustus 1995.

Ook voor hen die het vertikten om mee te doen in de koloniale oorlog van 1945 en de daaropvolgende jaren. Daardoor zal men een andere en gezondere kijk kunnen hebben op de toenmalige beslissingen en de gebeurtenissen die daarvan het gevolg waren.

De brief eindigt dan met de woorden:

"nogmaals mijn dank en hopelijk tot ziens binnen een niet al te lange tijd".

andertekend met "Poncke"

Toen ik deze brief las moest ik aan het gezegde denken: Zeg mij wie uw vrienden zijn en ik zal zeggen wie gij zijt.

Hoe het ook zij, deze kwesties hebben niets te maken met een "streep zetten onder het verleden".

Dat ons en onze kinderen moet worden aangepraat dat wij "fout" waren zowel in onze strijd, als in ons gedrag is geen zaak van het verleden maar een bittere realiteit van het heden. Waartoe dat leidt kwam ook duidelijk naar voren uit een brief die ik kreeg van een brievenschrijver uit het deel van Groningen dat bekend staat om zijn bepaalde meningen.

De verleiding om de brief te citeren heb ik weerstaan omdat het daarin geschrevene zeer emotionele gevolgen kan hebben.

Maar de inhoud liegt er niet om.

"De toenmalige Nederlandse gezagsdragers (ministers) waren oorlogsmisdadigers en dragen de schuld aan de dood van die 6000 achtergebleven kameraden en wij soldaten hebben ons misdadig gedragen. Het woord SS-ers wordt natuurlijk ook weer gehanteerd. Het bedroevendste van de brief is echter dat de brievenschrijver met zijn verknipte geest gelooft in hetgeen hij schrijft en zijn eigen (crimineel?) gedrag als maatstaf neemt voor het gedrag van alle militairen. Maar ook dat hebben wij vaker meegemaakt.

Telkens als ik zoets lees bekruipt mij maar één gedachte "Heb ik met deze mensen in hetzelfde leger gediend en dezelfde idealen nagestreefd?" Mag ik mij a.u.b. blijven verweren tegen dergelijke op schrift gezette meningen en opvattingen, ongeacht of ze geuit worden door verknipte geesten dan wel door zich hooggeleerd noemende "heren"?

TL.

DE HEREN WORDEN BEDANKT

(n.a.v. uitzending op T.V. - 6 april 1994)

Ach ja, die vent weer
Bloed kleeft aan de zuilen van
Roermond
Daar blijven vele veteranen om
hullen
Dat is toch ongezand
Waarom die onzinnige debatten op
T.V.
Ik kan zoets niet bevatten
Het wordt mij te veel
Om zo'n vent steeds voor het voetlicht
te halen
Onze minister Kooijmans is weer aan
het falen
Gaat hij Poncke Princen zijn hand toe
reiken
Daar moeten duizenden veteranen
naar kijken
Naar Roermond 7 september hoeven
we niet meer te gaan
We moeten ons schamen als we daar
staan
Dat zo'n vent nog als meneer wordt
aangesproken
Terwijl hij zijn eigen jongens heeft
doodgeschoten
Kooijmans u moet nu eens leren
Om die vent daar in Indië de rug toe
te keren
Ga daar verder uw zaken doen

Niet met Poncke Princen dat is in
strijd met het fatsoen
Denk eens aan al die duizenden
veteranen
Die nooit meer naar huis toe kwamen
Kijkt u die veteranen nu wel recht in
de ogen aan
Het zal voor u wel moeilijk gaan
Onze jongens werden nog nooit
erkend
Dat is nu weer bewezen
En het is nu bijna vijftig jaar geleden
Herdenkingen komen en gaan
Zal Kooijmans met zijn Indische
vriend daar ook staan
HELAAS MAAR WAAR
RECHT EN ONRECHT GAAN NOOIT
TE SAAM

Petra Schuttinga-van der Togt,
Groningen

Een weerwoord

Voorwoord bij een weerwoord

Het artikel van de heer Lentz in het nummer van juni jl. met als titel "Herhalingsoefeningen" heeft vrij veel reacties met zich gebracht. Van de hand van de heer Schreuders van het VP is een reactie gekomen met het "verzoek" deze reactie als een "weerwoord" in de Sobat op te nemen. Door de vakanties was het niet mogelijk dit "verzoek" in het voltallige bestuur nog te behandelen voordat het oktobernummer van Sobat uit zou komen.

Eenheid van opvatting is namelijk een van de uitgangspunten van het bestuur in die gevallen waar naar buiten getreden moet worden.

Over het onderwerp af en wanneer er "weerwoorden" gepubliceerd moeten worden is lang en uitvoerig gediscussieerd.

Er bestond binnen het bestuur eenheid van opvatting dat een weerwoord alleen dan zou worden opgenomen als een "correctie" of "rectificatie" van de zijde van VOMI-Nederland op zijn plaats zou zijn. Dit besluit is ingegeven door de ge-

dachte dat "Sobat" niet gevuld zou moeten worden met verhalen die het gevolg zijn van het zogenaamde "Blookereffect" d.w.z. een eindeloze rij van "hoor en wederhoor".

Niettemin heeft het bestuur besloten het "weerwoord" van de heer Schreuders volledig en onverkort op te nemen in dit Sobat-nummer. De reden daarvan is dat ervan mag worden uitgegaan dat de heer Schreuders, mede doordat hij expliciet zijn functie in het DB van het VP vermeldt, de mening weergeeft van dat DB.

Commentaar

In het augustusnummer 1995 van de "Sobat" stond op blz. 15 t/m 17 een artikel van de hand van dhr. Lentz getiteld "Herhalingsoefeningen" met subtitel "Pensioenproblematieken", dat zou handelen over de Pensioenaanspraken over onze militaire diensttijd overzee. Hoewel dhr. Lentz in het begin van zijn artikel schrijft dat het geenszins zijn bedoeling is via de Sobat zijn "gram" te willen halen, gaat hij er vervolgens toe over een "frontaanval" in te zetten op dhr. Schreuders, vanaf de oprichting van het Veteranen Platform op 21 september 1989 tot 27 april 1995 lid van het Dagelijks Bestuur van het Veteranen Platform, dus ondergetekende. Een weerwoord - het is immers een discussie, zoals dhr. Lentz schrijft - is daarom hier op zijn plaats.

Een van de zaken waaraan dhr. Lentz zich ergerde was, dat ik bij mijn aftreden een overzicht heb gegeven van de resultaten die het Veteranen Platform (VP) in de afgelopen 6 jaren heeft bereikt. Dhr. Lentz was, zoals hij schrijft, hiervan niet onder de indruk - wat zijn goed recht is - maar hij beweert tevens dat al deze verworvenheden geen enkele rechtzetting bevatten van situaties die wij veteranen als onrecht ervaren. Mag ik dhr. Lentz en het bestuur van

de VOMI uitnodigen de door DB/VP aan de aangesloten verenigingen toegezonden lijst van de door mij opgesomde maatregelen die inmiddels getroffen zijn, te publiceren in de Sobat: de VOMI leden zijn m.i. mondig genoeg om dan zelf te kunnen constateren dat de door dhr. Lentz gedane bewering volkomen onterecht is en dat er wel degelijk een groot aantal zaken rechtgetrokken is, zowel op het gebied van erkenning als op immaterieel en materieel gebied.

Wat het punt krijgsgevangenen resp. "ondergedokenen" betreft het volgende: Militairen die gedemobiliseerd zijn, zijn niet meer in werkelijke dienst. Zij die zich in Duitse krijgsgevangenschap bevonden werden wél geacht in werkelijke dienst te zijn en recht te hebben op wedde. Voor wat het beroepskader en reserve- en dienstplichtig personeel boven de rang van onderofficier betreft, was daaraan gevolg gegeven maar de dienstplichtigen beneden de rang van officier kregen niets, terwijl juist zij onder vaak erbarmelijke en levensgevaarlijke omstandigheden in Duitsland te werk waren gesteld. Dit laatste nu vond het VP hoogst onrechtvaardig en bond dat aan bij Defensie. Uiteindelijk werd, na lang tegenstribbelen door Defensie,

bereikt dat de voormalig krijgsgevangenen dienstplichtigen alsnog een eenmalige belastingvrije vergoeding van f 700 kregen.

Zodra dat bekend werd, vonden sommige oud-militairen die in 1940 na de capitulatie gedemobiliseerd waren maar niet in krijgsgevangenschap werden afgevoerd, dat óók zij in aanmerking dienden te komen voor deze vergoeding. Zij die, al dan niet terecht, zeggen ondergedoken te zijn geweest, waren evenwel niet in werkelijke dienst. Bovendien is gebleken dat de Duitsers geen moeite hebben gedaan de niet-melders op te sporen, zodat kan worden aangenomen dat velen van hen weer naar huis terugkeerden (de Jong, Koninkrijk der Nederlanden in de Tweede Wereldoorlog, deel 7, blz. 590). Persoonlijk zie ik dan ook niet op welke rechtsgrond hun claim gebaseerd is.

Afgezien daarvan is het ten ene male onmogelijk te achterhalen wie nu inderdaad "ondergedoken" is geweest. Voor dhr. Lentz is dat geen argument, maar m.i. heeft het weinig zin een regeling in het leven te roepen die in praktijk onuitvoerbaar is. Onderduikers die daadwerkelijk en aanwijsbaar aan het verzet hebben deelgenomen, werden wél geacht in

actieve dienst te zijn geweest en voor hen werd een adequate financiële compensatieregeling getroffen. Overigens: is dhr. Lentz nu werkelijk zo wereldvreemd dat hij van mening is dat, in het zuiver theoretische geval dat voor "militaire onderduikers" een financiële regeling zou worden getroffen, alleen personen van deze groep zich zouden aanmelden? Mag ik hem uit de droom helpen? Van degenen die zich aangemeld hebben voor de z.n. "f 7.500 regeling voor dienstvervulling langer dan 5 jaar" was slechts 25% "rechthebbend"; de overige... vult U zelf maar in.

Dat veel veteranen slechts geld als een vorm van erkenning zien kan dhr. Lentz toch moeilijk ontkennen. Ik mag toch aannemen dat ook dhr. Lentz, evenals ik, meerdere malen vergaderingen van oud-Indiëgangsters heeft bijgewoond. Bovendien blijkt dit wel uit de laatste kolom op blz. 16 van het artikel van dhr. Lentz waar het Algemeen Bestuur (dus niet dhr. Schreuders of het Dagelijks Bestuur) "een vergoeding voor langdurige dienstdienst van f 50 per maand als aanvaardbaar beschouwt waarbij het aspect van erkenning en eerbetoon belangrijker wordt geacht dan de hoogte van het bedrag". Dhr. Lentz acht deze voorstelling van zaken persoonlijk onaanvaardbaar; blijkbaar is in zijn ogen de mate van erkenning toch wel degelijk afhankelijk van de hoogte van de uitkering, m.a.w. "GELD".

In de militaire pensioenwet was vastgelegd dat bij het bereiken van 40 pensioenjaren (70% pensioen) deze 70% wel overschreden mocht worden bij (dubbel tellende) tropenjaren, maar niet bij dubbel tellende "gevechtjaren".

Zo kon een militair die 38 daadwerkelijke dienstjaren had, waaronder 4 (dubbel tellende) in Suriname en 3 (dubbel tellende) op de Ned. Antillen, een dienstdienst-pensioen genieten op basis van 45 voor pensioengeldende dienstjaren (= 75%).

Een andere militair, eveneens met 38 daadwerkelijke dienstjaren, waarvan 5 jaar tijdens WO II en 2 jaar tijdens de strijd in Korea, heeft eveneens 45 dienstjaren maar krijgt pensioen op basis van 40 dienstjaren (= 70%).

Het VP (dus niet dhr. Schreuders) was van mening dat dit een volkomen scheve verhouding was en heeft,

helaas tevergeefs, getracht hierin verandering te brengen. Dat ik dit aangeboden zou hebben om er zelf financieel beter op te worden is een insinuatie van de zijde van dhr. Lentz van een zodanig niveau dat ik daarop niet wens in te gaan.

Tenslotte de Compensatie Langdurige Dienstdienst 2-5 jaar. Jarenlang heeft het VP er bij Defensie voor gevochten ook voor de groep 2-5 jaar een vergoeding in de wacht te slepen.

Hiertoe zijn door het Dagelijks Bestuur tientallen gesprekken gevoerd met beleidsmedewerkers van Defensie, de Minister van Defensie en, wat de doorslaggevendste factor is, de leden van de Vaste Commissie voor Defensie van de Tweede Kamer. Geen van deze partijen wenste gehoor te geven aan onze, o.i. gerechtvaardigde verlangens.

Het Dagelijks Bestuur (en dus niet dhr. Schreuders persoonlijk) moest in 1991 dan ook concluderen dat er onder de toenmalige Regering en Parlement geen kans was dat onze wensen m.b.t. een vergoeding voor een langdurige dienstdienst tussen de 2 en 5 jaar gerealiseerd zouden worden. Dat voor dhr. Lentz de mening van de Tweede Kamer niet maatgevend is, is dan ook weinig relevant. Het is nu eenmaal zo dat het Parlement het in deze voor het zeggen heeft.

Overigens: de in 1991 getrokken conclusies zijn vervolgens - bij de nieuwe Kamersamenstelling na de verkiezingen - in 1994 nog eens onder de loep genomen door de Werkgroep "Compensatie voor langdurige dienstdienst van 2-5 jaar" waarin ook dhr. Lentz, zitting had. Ook deze werkgroep kwam tot de conclusie dat er géén rechtsgrond aanwezig was om een compensatie af te dwingen, iets wat door het Dagelijks Bestuur bij monde van mij, in 1991 al naar voren werd gebracht en waarop dhr. Lentz mij nu aanvult. Dat dhr. Lentz deze conclusie van de werkgroep in zijn betoog niet noemt, geeft toch te denken.

Ook de suggestie die gewekt wordt dat het VP het ná 1991, wat de vergoeding 2-5 jaar betreft, heeft laten afweten is volstrekt onterecht: ook in de periode na 1991 is de minister nog bij herhaling geconfronteerd met deze wens van het VP.

Dhr. Lentz weet zeer goed dat dit punt nog steeds deel uitmaakt van het huidige actieprogramma van het VP en ook, dat dit met de huidige minister van Defensie en met de Tweede Kamer opnieuw is aangeboden. Ook kan dhr. Lentz geacht worden te weten dat, dank zij de activiteiten van het Veteranen Platform, de Tweede Kamer in juni een motie heeft aangenomen waarin de Regering wordt opgeroepen een wettelijke regeling te treffen voor gewezen dienstplichtigen die tussen de twee en de vijf jaar hebben gediend.

Wat de pensioenen betreft moet de werkgroep ook erkennen dat, rationeel gezien, het niet aantoonbaar was dat men m.b.t. de pensioenen schade had ondervonden, iets wat al eerder door het Dagelijks Bestuur naar voren was gebracht en nu door dhr. Lentz op basis van artikel 1 van de grondwet wordt aangevochten. Dhr. Lentz geeft zijn eigen interpretatie van dit grondwetsartikel en - mocht de grondwet hem in deze geen gelijk geven - dan is dit artikel, zoals dhr. Lentz in het laatste deel van zijn artikel schrijft "een grote farce".

Het discussiestuk van dhr. Lentz overziende, blijft voor mij de vraag waarom het geschreven is. Het blijkt in feite een aanval van de "theoreticus" Lentz op het Veteranen Platform, dat het in zijn ogen nooit goed heeft kunnen doen, in het algemeen en op de "practicus Schreuders", die het waagde het herhaaldelijk met hem oneens te zijn, in het bijzonder. Of dit van enig nut is voor de leden van de VOMI, voor wie Sobat toch geschreven is, meen ik te moeten betwijfelen.

L.C. Schreuders,
Tweede secretaris Stichting
Veteranen Platform 1989 - april 1995

Reactie van het Bestuur van VOMI-Nederland

Met de heer Lentz is overeengekomen dat hij nader zal ingaan op de onderwerpen betreffende de krijgsgevangenen en de pensioenrechten. Dat laten wij ook gaarne aan zijn analytisch vermogen over.

Wij zullen ons in deze reactie dan ook beperken tot de opmerkingen die gemaakt zijn over "individuele personen" en over de VOMI-leden als groep.

In zijn bij dit commentaar gevoegd begeleidend schrijven stelt de heer Schreuders dat hij door de heer Lentz als een "kwade geest" wordt neergezet.

De heer Lentz en ook het bestuur van VOMI-Nederland zijn er van uitgegaan dat de heer Schreuders qualitate qua heeft gesproken d.w.z. in zijn kwaliteit als lid van het DB van het VP. Zijn opvattingen zijn door ons dan ook gezien als de opvattingen van het DB van het VP.

Wij hebben geenszins de neiging de heer Schreuders persoonlijk als een demonische machthebber ten tonele te voeren. Dat zou teveel van het goede of liever van het slechte zijn.

In het commentaar wordt aan het eind geconstateerd dat het artikel van de heer Lentz een "aanval" is op de practicus Schreuders die het "waagde" het met de theoreticus Lentz oneens te zijn.

Het bestuur van VOMI-Nederland is er dankbaar voor dat deze theoreticus zijn analytisch vermogen in dienst van de VOMI heeft willen stellen. Het ware te wensen dat veel van de zogenaamde practici wat meer theoretische diepgang zouden hebben. Wij gaan er in elk geval van uit, in tegenstelling blijkbaar tot de heer Schreuders, dat de oplossing van elk praktisch probleem een voldoende mate van theoretische kennis vooronderstelt.

Of hij er prat op moet gaan het zo vaak met de heer Lentz oneens te zijn geweest laten wij maar in het midden.

Belangrijk is de opmerking van de heer Schreuders dat Indië-veteranen

en dan met name de VOMI-leden slechts geld als een vorm van erkenning zien.

Dat is blijkbaar een opvatting die moet aangeven dat wij slechts een club zijn van hebzuchtige graaiers.

Het feit dat het onrecht dat door vele Indië-veteranen wordt ervaren op het financiële terrein is gelegen betekent nog niet dat hun streven naar rechtvaardigheid kan en mag worden afgedaan met "hebzucht".

Diegenen die daartoe neigen hebben geen notie van het principe dat het in de ethiek niet geoorloofd is hogere motieven door lagere te verklaren.

Als door de heer Schreuders dan ook wordt gesteld dat hij op de "insinuatie" van de heer Lentz niet wenst in te gaan dan realiseert hij zich blijkbaar niet dat het voorbeeld van de heer Lentz slechts is bedoeld om aan te geven dat ook in zijn geval geldt: "de maat waarmee gij meet daar zult gij zelf mee gemeten worden". Hij stelt namelijk in dit commentaar wederom dat het VOMI-leden slechts om geld te doen is.

Dat brengt ons er toe nogmaals aan te geven waar naar het Bestuur van VOMI-Nederland in wezen het verschil in benadering ligt.

Eer en erkenning van veteranen kan gestalte krijgen door hun positie langzamerhand te verbeteren. Misschien komt er dan uiteindelijk nog wel eens een goed beleid. Een betere opvang, een betere financiële regeling, een extra lintje en zo meer. Als het VP daarnaar streeft is de opsomming van de heer Schreuders misschien aanvaardbaar en toont deze opsomming inderdaad verworvenheden.

Voor ons als bestuur van VOMI-Nederland zijn er echter andere maatstaven. Om lid te kunnen worden van het VP moet in de statuten van een vereniging zijn opgenomen dat "belangenbehartiging" een van de doelstellingen van de vereniging dient te zijn.

Belangenbehartiging betekent voor ons dat wij ons inzetten voor het aanpakken van de gevoelens van onrecht die bij onze leden heersen. Dat deze gevoelens vaak een financiële achtergrond hebben is voor ons een gegeven.

Als nu het VP stelt dat de Indië-veteranen niets meer behoeven te verwachten en dat "dat hoofdstuk" nu maar eens moet worden afgesloten dan zit het bestuur van VOMI-Nederland voor het dilemma of het lidmaatschap van het VP nog wel zinvol is als aan de fundamentele doelstelling van de VOMI, namelijk belangenbehartiging, binnen het VP niet meer kan worden voldaan. Wij zitten daar voor de belangen van onze leden niet voor die van toekomstige veteranen of voor de leden van andere verenigingen.

Dat dilemma baart het bestuur van VOMI-Nederland werkelijk zorgen. Wij wensen ons niet van het veteranenbeleid te distantiëren of ons te isoleren.

Aan de andere kant denken wij er evenmin aan om onze doelstellingen slechts een papieren letter te laten zijn.

Wij zullen niet nalaten daar waar wij dat nodig vinden onze stem te laten horen ook buiten het VP om, dat zijn wij naar onze mening onze leden verschuldigd.

J. Dijkema, voorzitter
VOMI-Nederland

Is het artikel 1 van onze grondwet een farce?

Deze vraag is ook niet overal goed gevallen.

Ik ben daarom wel verplicht daarop een nadere toelichting te geven.

Van verscheidene kanten heb ik vragen gekregen over de verhoging van de 70% grens als maximale pensioen-hoogte.

Veel ambtenaren hebben mij namelijk verteld dat zij geen enkele opschuiving van die grens hebben gekregen hoewel zij wel aan de voorwaarden van het door mij gegeven voorbeeld voldeden.

Nu was dit voorbeeld alleen maar bedoeld om aan te geven dat niet alleen VOMI-leden zich inzetten voor materiële verbeteringen van hun positie. Toch hebben die reacties bij mij een schokeffect teweeg gebracht. Ik dacht in eerste instantie namelijk dat ik wel weer een flater geslagen, een bok geschoten of een eend zou hebben laten vliegen.

Dat is mij al eens eerder overkomen toen ik het had over de dubbelstelling van "tropenjaren".

Mij is toen gebleken dat er meer mogelijkheden voor dat fenomeen waren dan ik oorspronkelijk bevroedde.

Voor wat onze dienstdaag in Indië betreft inzake pensioenjaren bleken er namelijk de volgende mogelijkheden te zijn:

- de oud-militair heeft geen pensioenrechten over zijn Indië-tijd,
- de oud-militair heeft wel pensioenrechten over zijn Indië-tijd, maar zonder dubbelstelling,
- de oud-militair heeft wel pensioenrechten over zijn Indië-tijd met dubbelstelling, maar de dubbelstelling telt vanaf debarkatie tot embarkatie,
- de oud-militair heeft wel pensioenrechten over zijn Indië-tijd met dubbelstelling, maar de dubbelstelling telt vanaf het passeren van de keerkring heen en terug.

NB. Dit laatste schijnt voor de OVW-ers die op Malakka zijn gelegerd geweest en ver noordelijk zaten slechte gevolgen met zich te hebben meegebracht.

Uit de door mij ontvangen reacties is mij gebleken dat die opschuiving alleen maar heeft plaats gevonden voor de overheidsdienaren die vielen onder de Militaire Pensioenwet. Voor

diegenen die hun pensioen gebaseerd hebben gekregen op de Algemene Burgerlijke Pensioenwet is die opschuiving niet van toepassing verklaard.

Wat betekent dat?

Ik zal trachten dit wederom met een gestileerd voorbeeld duidelijk te maken.

Twee soldaten gaan als dienstplichtigen met de 7-december divisie naar Indië.

Beiden zijn even oud en krijgen het voor elkaar om bij de Militaire Politie (MP) te worden ingedeeld.

Zij vervullen hun dienst naar ieders tevredenheid en het gevolg is dat zij beiden een ambitie in die richting willen voortzetten.

Bij hun demobilisatie gaat de een naar de Marechaussee en de ander naar de Politie.

Het toeval wil dat ze allebei als geuniformeerde overheidsdienaren op Schiphol komen te werken.

Vervolgens loopt hun carrière vrijwel identiek.

Het enige verschil is dat de pensioenrechten van de een (als geuniformeerde overheidsdienaar) worden bepaald volgens de Militaire Pensioenwet en voor de ander (als geuniformeerde overheidsdienaar) volgens de Algemene Burgerlijke Pensioenwet.

Beide hebben evenveel dienstjaren

maar de een krijgt 73% pensioen en de ander blijft steken op het maximum van 70%.

Dat komt simpel gezegd omdat de Militaire Pensioenwet een opschuiving kent van de 70% als het maximum aantal pensioenjaren wordt overschreden als gevolg van tropenjaren terwijl de Algemene Burgerlijke Pensioenwet die opschuiving niet kent.

Ik heb daarop de vraag gesteld of het in artikel 1 van de Nederlandse grondwet bepaalde, waarin het heet dat in gelijke omstandigheden een gelijke behandeling mag worden veronderstelt, betekent dat "gelijke behandeling" "identieke omstandigheden" veronderstelt dan wel "redelijkerwijs vergelijkbare omstandigheden".

Is de eerste interpretatie juist dan is artikel 1 een farce omdat nimmer twee omstandigheden identiek zijn. Is de tweede interpretatie de juiste dan is er in dit geval duidelijk sprake van discriminatie van de zijde van de overheid.

Een discriminatie die met een beroep op artikel 1 van de grondwet ongedaan zou moeten worden gemaakt. Maar misschien ben ik ook hierin een "wereldvreemde theoreticus".

T. Lentz

Prettige
Kerstdagen

HERHALINGSOEFENINGEN

(EEN TOELICHTING OP HET VOORGAANDE COMMENTAAR)

Alvorens met mijn verhaal te beginnen raad ik U aan de alinea's over de krijgegevangenen in het commentaar van de heer Schreuders goed op U te laten inwerken.

In deze alinea's vallen twee dingen bijzonder op t.w.:

De stelling dat "zij die, al dan niet terecht, zeggen dat zij ondergedoken waren, niet in werkelijke dienst waren".

De vraag "of de heer Lentz werkelijk zo wereldvreemd is".

Het bestuur van VOMI-Nederland heeft in zijn reactie reeds aangegeven dat wij de belangen van onze leden wensen te behartigen. Staat U mij daarom toe, alvorens ter zake te komen, U een stukje van mijn eigen belevingswereld te vertellen. In het fotoalbum waarin ik "oude" foto's bewaar is er een waarop 4 personen staan. Eén daarvan ben ik zelf. Deze foto is genomen op een van de eerste dagen van mei 1943. Wij waren net vrijgelaten uit het beruchte Scholtenshuis (Hoofdkwartier van de SD) in Groningen.

In die tijd (ik was toen 17 jaar) zat ik mij thuis voor te bereiden op mijn eindexamen van de HBS.

De rellen die ontstonden toen bekend werd dat de soldaten zich weer voor internering moesten melden waren natuurlijk een prachtige afleiding van dat blokken. Ik heb aan die rellen meegedaan en wel uit overtuiging. Het gevolg was dat ik vroeg in de ochtend van de daaropvolgende dag van mijn bed werd gelicht en in een cel van het politiebureau werd opgesloten. Vandaar werd ik naar het "kringhuis" van de NSB gebracht en in een kamer opgesloten onder bewaking van een landwachter. In de loop van die ochtend kreeg ik daar gezelschap van een jonge man met erg blande haren, die ik niet kende. Tegen de middag (de Gereformeerde kerk ging toen net uit) kwam er een overvalwagen van de SD. Wij moesten instappen en zo werden wij getweeën overgebracht naar het Huis van Bewaring in Assen.

Ik hoor nu de stem van die SD-er nog die tegen de dienstdoende bewaking

schreeuwde "Getrennt, der is gefährlich, er ist ein Aufwiegler". Daarbij ging het blijkbaar om mijn metgezel. In de loop van de middag, zo tegen een uur of vier, kwam een legertruck voorrijden en werden alle gevangenen ingeladen en naar het Scholtenshuis in Groningen gebracht. Daar stonden we dan, ik dacht een twintigtal, met de neus tegen de muur en met machinepistolen bewapende SD-ers achter onze ruggen. Als ik mijn ogen dicht doe zie ik nog steeds het bordje dat vlak voor mijn neus hing, in de vorm van een ptjl, rood gelakt en daarop in witte letters het woord "Schutzkeller". Mijn gedachten draaiden toen vreemd genoeg steeds maar om hetzelfde bizarre idee dat alleen door de t, de z en l te veranderen er "schuilkelder" van gemaakt kon worden.

Plotseling kwam van achter onze ruggen een harde commandeerstem die riep "Triep, wer ist Triep". Mijn metgezel die vlak bij mij stond draaide zich om en zei heel rustig "dat ben ik".

"Mitkommen" was daarop het bevel en zo verliet mijn metgezel de gang. Later vernam ik dat het de 26-jarige Berend Trip uit Nieuw Buinen was geweest. Zijn zusje zat bij mij in de klas. Zij hebben hem gefusilleerd.

In het jaar 1943 zijn mijn beide broers en ik ondergedoken.

Mijn oudste broer omdat hij als sergeant van het Nederlandse leger zich moest melden om geïnterneerd te worden.

Een citaat

Door de heer Schreuders is in zijn commentaar verwezen naar deel 7 van de boeken van L. de Jong. Ik preferer het echter U een citaat te geven uit een ander boek namelijk het standaardwerk "Onderdrukking en verzet".

Daar staat in deel 1 op blz. 320 het volgende:

Reeds op vrijdag 30 april ried Radio Oranje "Niet aanmelden, desnoods onderduiken".

Van de kwartmiljoen militairen die in mei 1940 in werkelijke dienst

waren, meldden zich enkele duizenden, hoogstens tienduizend zonder Ausweis.

Dat betekende onherroepelijk wegvoering.

Van de overigen meldde zich de overgrote meerderheid met een Ausweis, al dan niet legaal verkregen.

De ondergrondse pers sprak in die dagen bitter van de "Meldefreudigheid" van de vele tienduizenden.

De Duitse reacties op de "wegblijvers-onderduikers" was weinig scherp, in het bijzonder waarschijnlijk omdat de administratieve gegevens te weinig exact waren om veel houvast te bieden.

Bovendien zou het ondoenlijk geweest zijn elke opsporingsambtenaar van een boekwerk te voorzien met de namen van allen die in mei 1940 deel uitmaakten van het Nederlandse leger.

Bovenstaande neemt echter niet weg dat de mogelijkheid om door "landgenoten" te worden verraden levensgroot aanwezig was. Velen die zich niet meldden moesten daarom wel onderduiken.

De bitterheid van het verzet kwam voort uit de teleurstelling dat zo weinigen standvastig bleken te zijn in het verzet tegen de vijand en te weinig solidariteit toonden met diegenen die uit solidariteit met hen hun leven hadden moeten geven in die beruchte meidagen.

Mijn broer was een van die "wegblijvers-onderduikers". Zijn belangen behoeft ik niet meer te behartigen omdat hij niet meer tot de levenden behoort. Wel dien ik zijn eer te verdedigen tegenover hen die spreken over hun houding op een wijze als door de heer Schreuders wordt gedaan.

De vlam sloeg bij mij echter in de pan toen een VOMI-lid aandacht vroeg voor zijn probleem.

Ik zal dat probleem enigszins gestileerd weergeven.

In 1940 dienden twee bevriende onderwijzers samen in het Nederlandse leger. Beide waren soldaat.

Zo overleefden de meidagen en vatten daarna hun beroep als onderwijzer weer op.

In 1943 meldde de "onstandvastige" zich voor een hernieuwde internering, maar dook de "standvastige" onder. Bijna een halve eeuw later krijgt de "onstandvastige" een uitkering van 700 gulden en de "standvastige" niets.

Er is echter nog iets anders.

De "onstandvastige" krijgt de jaren die hij in krijgsgevangenschap heeft doorgebracht als pensioenjaren mee in zijn pensioenopbouw.

De "standvastige" krijgt die jaren niet omdat hij in die tijd niet "in werkelijke dienst" was geweest.

Dat maakt voor hem enige duizenden gulden per jaar uit.

Maar het is niet het geld waarom deze onderwijzer dat onverdraaglijk vindt maar om het "onrecht" dat hij daarbij ervaart.

Gelet op het commentaar van de heer Schreuders vindt hij deze gang van zaken blijkbaar alleszins normaal. In gewone soldatentaal zou een gesprek tussen een ex-soldaat en zijn vroegere ex-commandant er zo uit kunnen zien:

Vraag soldaat: "Waarom word ik financieel achtergesteld?"

Antwoord commandant: "Had je maar niet zo stom moeten zijn om je niet te melden".

Vraag soldaat: "Ja, maar de oproep van de Nederlandse regering in Londen dan?"

Antwoord commandant: "Daar moet je je nooit iets van aantrekken, die lullen toch maar wat en beloven dingen die ze toch niet nakomen. Waar ze kunnen, verschuilen ze zich achter wetten die ze zelf hebben gemaakt en als dat niet lukt komen ze met het verhaal van de financiële of administratieve onmogelijkheid."

Vraag soldaat: "Maar hoe staat het

dan met de verplichting van elke soldaat om zich aan krijgsgevangenschap te onttrekken?"

Antwoord commandant: "Dat is een wereldvreemde theorie. In de praktijk moet je je daar nooit iets van aantrekken. Rustig blijven zitten en je niet verroeren is de meest praktische weg om te overleven. De ervaring leert bovendien dat dat financieel gezien altijd de meest profitabele manier van handelen is."

Of dit de moraal is waarnaar de soldaten zich hebben te gedragen?

De BS-er

Zoals gezegd ben ik in 1943 ondergedoken. Als vanzelfsprekend ben ik in 1944 ingekaderd in het Strijdend Gedeelte van de Binnenlandse Strijdkrachten.

Toen ik lid van de VOMI werd heb ik uit nieuwsgierigheid mijn militaire staat van dienst opgevraagd.

De eerste regels daarvan geven aan dat mijn militaire diensttijd begint als sectiecommandant van de Binnenlandse Strijdkrachten.

Eind 1944 werd ik opgepakt en na enige tijd in een concentratiekamp te hebben doorgebracht werd ik naar Duitsland gebracht om daar te werk te worden gesteld.

Gelukkig gaf mijn persoonsbewijs aan dat ik "landbouwer" was en zo kwam ik bij een boer terecht (waar ook nog een Franse krijgsgevangene werkte). Dat gaf mij zoveel vrijheid dat ik binnen een week naar Nederland kon terugkeren.

Mijn militaire status intrigeerde mij echter en ik vroeg daarom aan het Ministerie van Defensie of mijn gevangenschap als krijgsgevangenschap diende te worden beschouwd. Zou het antwoord daarop bevestigend zijn dan zou ik eveneens recht op de

aan krijgsgevangenen toegekende uitkering van 700 gulden moeten hebben.

Het Ministerie antwoordde daarop dat ik in die situatie "geen soldaat was in de zin der wet".

In welke zin ik dan wel soldaat was is mij tot heden niet duidelijk gemaakt.

En op grond waarvan moesten de Duitsers ons bij gevangenneming dan wel als zodanig behandelen?

Toen ik dit verhaal eens aanhaalde in een vergadering van het AB van het VP werd mij door de voorzitter toegevoegd: "Zie je wel, het gaat uiteindelijk toch om het geld".

Ik heb toen op deze naar mijn gevoel beledigende opmerking niet gereageerd, omdat ik niet in de verleiding wilde komen dit geringe bedrag te relateren aan mijn persoonlijke inkomens- en vermogenspositie.

Deze voorbeelden hebben wel tot gevolg gehad dat ik op grond van de afdoening van dit soort problemen met de term "geen recht in de zin der wet" steeds weer probeer een juridische grondslag te vinden voor onze claims.

Dat ik daarom voor een wereldvreemde theoreticus word uitgemaakt moet ik maar voor lief nemen.

Voor mij persoonlijk is, als lid van het bestuur van VOMI-Nederland, het een vanzelfsprekende zaak mij in te spannen het onrecht dat die ene onderwijzer is aangedaan ter discussie te stellen met als doel dat onrecht ongedaan te maken.

Mischien ligt daarin het grootste verschil als we spreken over eer en erkenning.

In het navolgende zal ik daarom proberen het kader aan te geven van de juridische status van degenen die zich gemeld hebben en van degenen die zijn ondergedoken.

Gedicht

Was even bij het monument
Las de namen die mij zo goed waren bekend
Met tranen in mijn ogen
Kan het maar niet geloven
Dat hier op deze plaats
Mijn vrienden geschreven staan
Kon met mijn handen hun namen voelen
Telde zo al vijf van mijn vrienden
Die dit onrecht niet verdienden

Dat is nu haast 50 jaar geleden
Toen wij gezamenlijk streden voor de vrede
Voor mijn vrienden was het gauw gedaan
Zijn in Indië naar een vredige rustplaats gegaan
Slapen nu met duizenden sobats boven
Bij dit aanschouwen kan ik mijn ogen niet geloven

Om hier nu te staan - laat mijn tranen lopen
Jammer jongens dat deze strijd
Zo gauw voor jullie was afgelopen
Van vadersje staat kreeg je gratis een houten kruis
Dat is ook het enige - dat is nu jullie's nieuw tehuis

Petra Schuttinga-van der Togt,
Groningen

Kerstmis 1948

Het peloton van Luitenant Christiaan Hugenoet (Chris Huguenot) in opmars van Masaran, waar ze ander zwaar vuur de kerstavond hadden doorwaakt, naar Sragen, werd voor de zoveelste keer gedwongen halt te houden, doordat een truck met soldaten op een mijn was gereden. De zon was nog niet opgegaan na de kerstnachtelijke convooitocht door vijandelijk gebied. Uit de westelijke voorheuvels van het Lawoe-bergmassief vielen schoten. De cabine van een kraanwagen, die probeerde de door de mijnontploffing vernielde truck van de weg te slepen, werd doorzocht met mitrailleurkogels. Een kampong in het zijterrein brandde. Explosies in munitiemagazijnen, die door de terugtrekkende Indonesische troepen in der haast waren ontruimd, deden geweldige rookzuilen opstijgen. Het donderend ontploffen van mijnen en bommen deed de geïrriteerde en doodvermoelde soldaten vloekend naar hun oren grijpen. Vliegtuigen ronkten hoog boven hun hoofden door de met sterren bezaaide lucht. Eigen mitrailleur en mortieren vuurden in de richting van de Lawoe. Mondingsvuur van de artillerie maakte het buchtige landschap in korte flitsen zichtbaar. Achter de bergen, waar volgens de terreinkaarten Magetan moest liggen, dreunde vijandelijk geschut. Seingranaten verlichtten de zuidelijke hemel. Een prachtig vuurwerk leek het. De dreun van kanonvuur deed de aarde licht trillen. Vliegtuigen doken met gierende propellers over het convooi, waar de vernielde truck deel van had uitgemaakt. Ratelend sproeiden vliegtuigmitrailleur kogels over de rijstvelden langs de weg. Een ontploffen van de benzinebam regende brandende benzine over de stilstaande auto's. De soldaten op de trucks bukten instinctmatig toen de benzine de weg berm in vuur zette. Eén van de vliegtuigen, waarschijnlijk getroffen door een granaat van het luchtdoelgeschut, schoot als een miniatuur meteor brandend naar het westen. De soldaten op en naast de wachtende auto's zongen kerstliedjes. Plotseling begonnen de trucks weer te rijden, zij het stapvoets. Het duurde een kwartier voor de drietonner met luitenant

De Hugenoet en zijn pelotonssergeant Pier Piebenga, een lange blonde Fries uit Wymbritseradeel, het wrak van de drietonner, die het slachtoffer van de treklijn was geworden, passeerde. De bij de explosie omgekomen soldaten lagen onder tentzeltjes in de berm. De gewonden zaten of lagen stil of kreunend rond het door de mijn in het wegdek geslagen gat. Zij die het geluk hadden ongedeerd te zijn gebleven, stonden zwijgend, als zwarte wachters, op de weg. Hun strijdmakkers op de stapvoets voorbijrijdende legerwagens zongen; "Zij hielden trouwe de wachte, ze hadden hun schaapjes geteld". Ergens op een auto, verder naar voren, galmden andere soldaten een couplet van het Wilhelmus. Meteen stopte de colonne weer. De spits was op een volgend obstakel gestuit, een barricade van stenen en boomstammen. Enkele soldaten sprongen van een truck en renden om het hardst lopende een heuvel op. Op de tjit (top) zwaaiden ze met Nederlandse vlaggetjes terwijl ze hun mutsen in de lucht gooiden. "De Russen bezetten de Rijksdag in Berlijn" schreeuwden ze. Geschut uit het Lawoe-bergmassief opende opnieuw het vuur op het stilstaande convooi. "Hiep, hiep, hoerah" brulden soldaten op de straatweg naar hun sobats op de heuvel. Scherven van de granaten kletterden op de weg en tegen de auto's. "Dekken" brulde de luitenant. De mannen lieten zich vallen waar ze stonden of kropen onder de trucks. "Vrede op aarde, in soldaten een welbehagen" spatte een korporaal, die door een scherp in zijn arm was geraakt. Luitenant Huguenot, zoon van een predikant bij een Waalse gemeente in Nederland, gekwetst in zijn christelijke overtuiging door de spotzangen van de soldaten, riep nijdig een viertal soldaten, die van achter een sawahdijkje op vluchtende burgers in het terrein vuurden, naar zich toe. Geagiteerd begon hij de schutters de les te lezen; "Schiet verdomme niet op burgers, idioten" snauwde hij. "Hoe weet u dat het burgers zijn, luit?" repliceerde een van de soldaten. "Het kunnen net zo goed peloppers zijn, die ons zo even nog hebben beschoten". "Niets mee te maken" schreeuw-

de de Hugenoet. "Je schiet pas als je zeker weet dat je vijandelijke soldaten voor je hebt. Begrepen". De soldaten snoven verachtelijk. "Okay luit" sneerde een van hen. "We zullen elke pelopper die zich in het terrein bevindt voortaan naar zijn ketrangan (identiteitskaart) vragen, voor we schieten, en zullen uw bevel doorgeven aan onze sobats. Als u begraven wordt zullen we deze order aan de troep voorlezen". Het fijnbesneden, aristocratische gezicht van De Hugenoet werd rood van woede. "Ingerukt", beval hij bars. De soldaten maakten overdreven model rechtsomkeert en rukten in. "Zij hebben nog gelijk ook" wees de sergeant de luit terecht. "je was onredelijk Chris". De luit antwoordde niet. Mitrailleurvuur dwang zijn peloton weer in dekking te gaan. Enkele minuten later zette het convooi zich weer in beweging. De barricade was verwijderd. Snel klommen de soldaten in de trucks, de kogels vlogen nog over de optrekkende wagens heen. "En de engelen zongen bij nachte in de velden van Efratha", declameerde een soldaat. Meteen stond de colonne weer stil. Een brug in de weg bleek opgeblazen. Met brens en mortieren werd het vuur geopend op de kalioever aan de overkant van de brug. Een groepje inlandse vrouwen vluchtte weg door de kalibedding. De van de auto's gesprongen soldaten schreeuwden scabreuze opmerkingen naar de met hoog opgeschorte sarongs wegreennende vrouwen. Iemand goaide een handgranaat in de kali. Vuur van de overoever doodde een soldaat, twee anderen tuimelden gewond langs het kali-talud naar beneden. "Versamelen" commandeerde de luitenant. Er werd ijselijk gevloekt, gescholden op de regering en gespot met het kerstgebeuren. Luitenant De Hugenoet sprak, zodra zijn mannen zich rond hem hadden opgesteld, zijn peloton ernstig toe. Hij voelde zich geroepen zijn soldaten te wijzen op de ernst van de situatie en het levensgevaar waarin ze permanent verkeerden. "Je kunt ieder ogenblik sneuvelen" zei hij bij wijze van inleiding; "Denken jullie wel eens aan de eeuwigheid, die dan aanbreekt. Weten jullie wel wat kerstfeest eigen-

lijk is? Gedraag je, al is het alleen maar uit fatsoen en respect voor andermans overtuiging, als soldaten van een christelijke natie. Het gespat met zaken die een ander heilig zijn moet afgelopen zijn. En daar ontbreekt helaas nog al wat aan.

Respecteer mensenlevens en de waardigheid van de naaste, ook van inlanders. Doe je plicht en toon eerbied voor de medemens". De mannen meesmulden, sommigen grijnsden spottend, enkelen geneerden zich. Ze gelooiden het wel, al die moraliserende praatjes van meerderen en politici. Zij hadden de week, die achter hen lag al verscheidene kameraden in gevechten verloren. Het was een zware opmars geweest met hevig vijandelijk vuur en zware strijd. De pelotons-ergeant haalde zijn schouders op "Preken tegen deze hedonisten heeft echt geen zin Chris" merkte hij op, en zich naar een naast hem staande korporaal kerende, "Zorg er voor Schaap, dat ze ophouden met die spotliederen en laat je sectie aantreden. Jij moet

het zuidelijke zijterrein zuiveren. Ik zelf neem de noordkant. Korporaal Schaap, een atheïst, zoon van een rode schoolmeester uit een Noord-Hollands dorp, saluseerde, zijn sectie meldende aan de luitenant. De acht mannen van zijn sectie, rauwe knapen, bekend om hun hardheid, stonden grijzend achter de korporaal. Ze hadden hun van camouflagenetten voorziene helmen opgezet, waar zij bij wijze van kerstversiering palmtakken op gestoken hadden. De korporaal saluseerde, model in de houding staande met zijn gezicht opgeheven naar de hemel, waarin de sterren al begonnen te verbleken, terwijl hij plechtig sprekende meldde: "De heidenen zijn gekomen, grote heer, en wij hopen op clementie, Papa Cefas, omdat het vandaag het feest ter ere van Christus geboorte is". De luitenant schudde met een pijnlijk vertrokken gezicht zijn hoofd, geshockeerd door de in zijn opvatting blasfemische taal van de korporaal. Sergeant Piebanga glimlachte geamuseerd,

tegen zijn pelotonscommandant, opmerkende, "Je maakt van animisten in één toespraak geen gelovige calvinisten, Chris".

In de zuidelijk gelegen kampongs laaide het lawaai van gevechten op, rookwolken stegen op aan de einder. Wagens van de genie, met brugonderdelen, reden moeizaam langs het convooi in de richting van de opgeblazen brug. De wielen van de zware wagens ploegden zich slippend door de zachte berm van de smalle straatweg.

Aan de oostelijke hemel klonk de zang. En stampend tegen morgenkilte zongen de soldaten: "het daget in het oosten, er is een licht der lichten opgegaan".

Luitenant Huguenot hief vertwijfeld zijn armen ten hemel. Verbitterd en ontgoocheld wendde hij zich van de troep af. "De militie christi vaart ten kruistocht" sprak hij moedeloos tegen sergeant Piebanga.

J. Zwaan

Reactie

Tabee Toean

Zondagavond: een filmzaaltje voor 48 personen in een "Centrum voor de Kunsten".

Twintig bezoekers, van jonge tot middelbare leeftijd, werden overvallen door een voor hen niet te plaatsen film over een voor hen onvoorstelbare guerilla-oorlog.

In deze film doen enkele veteranen er hun traumatische verhalen op een wijze die, naar mijn ervaring, ter plekke niets verklaarde aan buitenstaanders.

Een veteraan begon te zeggen dat hij niet zou vertellen of hij iemand gedood had, maar even verder in de film babbelde hij daarover uitvoerig door. Hij was zich niet bewust van het feit dat hij niemand van de toeschouwers iets duidelijk zou kunnen maken, ondanks zijn herhalingen.

Het kwam niet in hem op dat zijn verhaal op deze zondagavond, in deze entourage en bij deze onthutste toeschouwers, terecht zou komen.

De filmmaker liet hem zijn gang gaan en hing gretig aan zijn lippen en van de uitnodiging om mee terug te gaan naar de oude lokaties maakte hij geen gebruik. Wat hij te zeggen had was zo ook wel duidelijk vond hij.

Klaarblijkelijk was ik de enige veteraan onder de aanwezigen. Van onze secretaris had ik een "toelichting" op de film gekregen, welke toelichting door bovenvermeld Centrum was verstrekt, echter niet aan de bezoekers die avond; deze moesten de film ondergaan als een onverwachte stortbui van ellende. Niets was er ooit goedgegaan daarginds.

Uit opmerkingen rondom mij begreep ik al snel, dat niemand daar overigens bij voorbaat aan twijfelde. Bij de aftiteling stond de Stichting Dienstverlening Veteranen bij de financiers vermeld.

Welke "dienstverlening" en aan wie hiermee geleverd, zal me nooit duidelijk worden.

Je kunt wellicht van deze film een trauma krijgen en dan is dienstverlening inderdaad geboden.

Ik was blij dat er niet meer mensen in het zaaltje waren, zodat de lokale schade beperkt bleef.

"Heb je dit niet altijd al geweten?" hoorde ik een man tegen zijn vrouw zeggen, toen ze op hun fiets stapten en naar huis reden in de donkere avond.

Ro.

Op zoek naar/opsporing verzocht

Welke sobat heeft gediend met of kan bijzonderheden vermelden over het sneuvelen van: Jannes Smidt, geboren 13 november 1925 en geeneuveld op 20 aug. 1947 bij Madjalanka (West-Java). Hij ligt begraven op het Ereveld Menteng Pulo in Jakarta. Hij diende bij 3-12 R.I. (7 Dec. Div.), vermoedelijk bij een Ondersteunings Cie. (Bren-carriers).

Wie kent genoemde sobat of weet iets meer over hem en/of eventueel een komende reünie-datum van genoemd onderdeel.

Reacties graag naar zijn broer:

fam. R. Smidt, Paganinihof 1,
3208 NT Spijkenisse, tel. 0181-646617.

Sobat Thalen is, in verband met een te houden reünie in 1997, 50 jaar na dato van vertrek naar Indonesië, op zoek naar onderstaande sobats van het onderdeel 5-4 R.I.: J. Baron, J. Talsma, H. Wittenberg, T.T. Hazelaar, vermoedelijk allen in Canada woonachtig en G. Stuiver, wonende in Berlijn, verder R. Zijlstra, Teidsma (Luitenant) en Knevel. Reacties gaarne aan S. Thalen, Bentinckslaan 96, 7902 GJ Hoogeveen, tel. 0529-269531.

Sobat Anne Piersma, Uutlangen 1, 9431 NH te Westerbork, tel. 0593-331741, is op zoek naar mogelijke deelnemers aan een geheel verzorgde reis over heel Sumatra, van Medan tot Palembang. Vertrek ongeveer half april 1996.

Sobat W.E. Apol, De Hop 21, 9301 PL Roden, tel. 050-5019325, is op zoek naar eventuele belangstellenden voor het houden van een herinneringsreis naar de verblijfplaatsen en aktiegebieden van o.a. 3-9 R.I. Ook belangstellenden van andere onderdelen van de 2e Inf. Brig., b.v. 3-12 R.I., 3-1 R.I. kunnen reageren. Het betreft het gebied ten westen en ten zuidwesten van Cheribon. De bedoeling is om als reisclub - waarbij in ieder geval in zee wordt

gegaan met een reisorganisatie die aangesloten is bij de A.N.V.R. en de S.R.G. - deze reis te ondernemen. Belangstellenden kunnen zowel telefonisch als schriftelijk reageren aan bovengenoemd adres.

Reeds geruime tijd is M. Jacobs op zoek naar de heer J. van den Hardenberg, die in de jaren '40 gelegerd was in Indonesië, waarschijnlijk bij de tankdivisie. Degenen, die informatie kunnen geven, worden vriendelijk verzocht contact op te nemen met: Marna Jacobs, Brugse Berg 70, 5451 WP Mill, tel. 0485-452457.

Dhr. M. Hooijsma uit Waalre (tel. 040-2216434) was destijds gedetacheerd bij het KNIL (Mil. Luchtvaart) met als standplaats BIAK 3 VB - Nieuw-Guinea in de periode 1947-1948. Wie van zijn oude maten van destijds neemt eens contact met hem op?

Dhr. U. Wulffaert, Zaventemstr. 64, 4827 CP Breda, wil gaarne in contact komen met personen (oud-militairen Indiëgangers) van de stafcompagnie van 1-3 R.I. van de V-brigade, die zijn

broer gekend hebben tijdens de militaire dienstdienst.

Het gaat hier om sold. 1e klas G.H. Wulffaert (ook wel Puck of Koos genoemd), legernummer 260718000, vertrokken op 7 november 1945 met 1-3 R.I. naar Engeland en via Malakka op 20 maart 1946 op Java aangekomen.

Sold. 1e klas G.H. Wulffaert is op 17 november 1947 in de omgeving Kali-Poetjang, Padaherang (kampong - Tjitjapar) geeneuveld en ligt thans op het ereveld Pandu in Bandoeng onder No. M 491.

Wie van de sobats van 1-3 R.I. neemt contact op met de heer U. Wulffaert, tel. 076-5717085.

Voorts is de heer U. Wulffaert op zoek naar onderstaande families, die in 1947 in Bandoeng woonden op de onderstaande adressen:

Familie Versteegh, Lembangweg 323 te Bandoeng.

Familie F. Pottger, Van Neckstraat 33 te Bandoeng.

C.A.L. Elkema, Lombokstr. 20 a te Bandoeng (R.K. Militair Tehuis).

Zijn er nog sobats van 1-3 R.I. die weten waar deze families gebleven zijn? Inlichtingen gaarne tel. 076-5717085.

Sobat Arie Thur, Vomi-lid en wonende in Canada, zoekt contact met zijn oude makkers van 4-3 R.I. Zijn adres is: Arie Thur, 2781 Auto Road S.E., Salmon Arm B.C., V1E 2H5 CANADA.

Sobat Joop Lastdrager, Brigadastr. 45, 4854 CS Bavel is op zoek naar zijn jeugdvriend Martin van de Toorn, gedurende 1940-1949 woonachtig in de Busken-Huëtstraat in Den Haag (Sporwijk).

Als dienstpl. Korporaal, legernummer 281212515, werd hij in februari 1949 ingescheept op de Kota Inten en debarkeerde in Soerabaja bij 2-6-8 R.I., en is later ingedeeld bij het onderdeel 2-422 Bat. Inf. te Tandjong Perah. Hij demobiliseerde in Indonesië en emigreerde naar Australië (Melbourne??).

Wie van onze sobats kan mij helpen? Tel. 0161-432917.

Sobat Piet van Oers, Engelseweg 8, 4756 SE Kruisland, zoekt Luuk van Tienderen van 3-10 R.I. van de 7-dec. divisie. Luuk van Tienderen was eerst woonachtig in Zwijndrecht en later in Rotterdam.

Wie van de sobats kan mij helpen?
Tel. 0167-532010.

De sobats Piet Sniijders uit Santpoort en Ben Weijs uit Maasland zoeken de volgende sobats, die o.a. in de Locale Hulpwerkplaats 655 of bij een andere dienst werkzaam zijn geweest in

Hollandia (Nw.-Guinea) in de periode half 1947 tot eind 1949: Jan Zeilmakers, Willy Achterbos, Piet Vlasveld, Manders, v.d. Helm, Teun Groot, Mulder, Them Rodijk, Frans de Lille, B. Spork en Oosterboer. Gaarne telefonisch bericht aan: Sniijders, 023-5376110 of aan Weijs, 010-5913046.

Sobat G.J. v.d. Berg, Zijde weg 57a, 2245 BZ Wassenaar (tel. 070-5178453) is op zoek naar het adres van oud-legerpredikant De Zuiderduin, die in 1947 in Indië was. Kunt u hem aan dit

adres helpen? Neem dan even contact met sobat v.d. Berg op.

Sobat A. van Hilten, Beatrixstraat 21, 3161 AA Rhoon (tel.: 010-5016638) wil graag in contact komen met personen die betrokken zijn geweest bij de aanval op de post in Kediri, vermeld in het artikel met de kop "Herinnering" in Sobat nr. 43, en met de familie uit Genemuiden. Wie neemt even contact op met sobat Van Hilten?

Wie zijn de avonturiers van het showleger?

Er bestaan over de jongens die zich voor de capitulatie van Japan als oorlogsvrijwilliger hebben gemeld, nogal wat negatieve gedachten en uitspraken. Vooral uit de hoek van de dienstplichtigen worden nogal eens denigrerende opmerkingen gemaakt. In Sobat nr. 43 schrijft A. v. Helvoort uit Vlijmen letterlijk: De Mariniersbrigade was wel een beetje een showleger, en bij de OVW-bataljons waren veel avonturiers, die het bij de 2e politionele actie lieten afweten en naar Nederland vertrokken. Het verhaal van de heer van Helvoort kreeg als titel mee "Natrappen". Dat laatste zal ik zeker niet doen naar de schrijver van dat verhaal, toch zou ik wat misverstanden omtrent negatieve gedachten en uitspraken over OVW-ers uit de wereld willen hebben.

Toen in 1945 de Nederlandse regering een oproep deed tot werving van OVW-ers om Nederlands Indië te bevrijden van de Jappen, deed ze dat door middel van levensgrote affiches met het portret van Karel Doorman, de held uit de Javazee. De legendarische woorden die hij toen sprak "Ik val aan, volg mij" stonden op de affiches. Niemand ter wereld zal aan deze woorden een andere uitleg kunnen geven dan: aanvallen en de Jappen verslaan.

Veel jonge mannen gaven gehoor aan die oproep, zij hadden allen aan den lijve ondervonden wat het zeggen wil te moeten leven onder een bezetter. Voor niet meer of minder was het hun ideaal met de geallieerden de Jappen uit Indië te verdrijven. De Mariniers gingen voor opleiding naar Amerika, en de KL OVW-ers voor een deel naar Engeland.

Toen op 15 augustus Japan capituleerde, was het motief om OVW-er te zijn voorbij, de leus van Karel Doorman hadden we wel niet in praktijk gebracht, omdat de Jappen door de atoombommen door de knieën waren gegaan. Het zou dus heel normaal zijn geweest als de Nederlandse regering ons had bedankt voor de goede wil, of ons had gevraagd zich te willen inzetten voor een andere taak, naar Indië voor het brengen van: Orde en Vrede. Veel OVW-ers zijn dus min of meer door de woorden van Karel Doorman in een situatie terecht gekomen waar Karel Doorman ze niet voor bedoeld had. Als vele OVW-ers toen hadden geweten dat de Nederlandse regering na de capitulatie van Japan de OVW-ers ging inzetten voor taken waar ze zich niet voor hadden gemeld, waren er beest minder OVW-ers geweest.

De dienstplichtige jongens werden uitgezonden in opdracht van een

democratische regering, met als taak orde en vrede te brengen, daar gaven velen hun leven voor. De OVW-ers werden gedwongen in opdracht van een democratische regering een andere taak uit te voeren dan waarvoor ze zich hadden gemeld. Zo moesten ook veel OVW-ers het offer van hun leven geven, omdat bevel bevel was. OVW-ers waren geen andere militairen dan dienstplichtigen, en zo je dus uit het voorgaande kunt concluderen, even zo gedwongen als iedere dienstplichtige, anders kan ik de woorden van Karel Doorman niet uitleggen "Ik val aan, volg mij", maar iets aanvallen wat hij verdedigde, is wel heel tegenstrijdig.

De verschillende legeronderdelen als KNIL-OVW-Dienstplichtigen, enz. zijn nu verenigd in de VOMI, laten we nu in de laatste levensfase elkaar geen etiket opplakken, maar laat ons als Sobats van welke groep of legeronderdeel, van welke rang of stand, elkaar respecteren, omdat we allemaal offers hebben gebracht en drie jaar van ons jonge leven hebben opgeofferd.

Op het monument in Roermond staat de woorden: "Wij werden geroepen". laten we het daar maar op houden.

A. v. Steijn,
Raamsdonkveer

Monumenten en Gedenkstenen in Zuid-Holland Zuid

Aan het einde van dit jaar willen we nog even op een rijtje zetten wat VOMI-Zuid-Holland Zuid bereikt heeft met het verkrijgen van monumenten of gedenkstenen voor hen die niet terugkeerden uit het voormalig Nederlands-Indië, Nieuw-Guinea of in enkele gevallen ook voor degenen, die omkwamen in het Verre Oosten tijdens de Tweede Wereldoorlog. In sommige gemeenten werd al snel gehoor gegeven aan onze wens, in andere werd het een langdurig proces met toch een goede afloop. De VOMI-leden in de diverse gemeenten hebben daar hun steentje aan bijgedragen en waren vaak de initiatiefnemers. Zo behoort het ook te zijn. Het VOMI-bestuur immers en voornamelijk de voorzitter, Ger de Jong, kon alleen maar de onderhandelingen voeren om na succes weer terug te treden en de herdenkingen voor de toekomst over te laten aan de plaatselijke instantie, samen met de aldaar wonende veteranen.

In 1985 mochten we monumenten c.q. gedenkstenen onthullen in Zwijndrecht, 's Gravendeel, Capelle a/d IJssel, Hendrik-Ido-Ambacht en de Gemeente Binnenmans.

Bij deze herdenkingen, die door de diverse gemeenten werden georganiseerd, waren aanwezig vele nabestaanden, vertegenwoordigers van Defensie, Stichting Dienstverlening

Veteranen, VOMI, Bond van Wapenbroeders, reüniecommissies en vele oud-militairen Indiëvaarders.

Toespraken van de burgemeesters waren van voortreffelijke inhoud en hielden veel begrip in voor de nabestaanden en de veteranen. We staan er gelukkig bij vele gemeenten nu veel beter op en men weet wat VOMI betekent en doet.

Zoals in het verenigingsnieuws van het oktobernummer van de "Sobat" gemeld, heeft de onthulling van het monument in de gemeente Binnenmaas plaatsgevonden op 15 september jl.

De grote animators waren onze leden

S.C. Rensen en J.L. Wieringa, die gesteund werden door het VOMI-bestuur van Zuid-Holland Zuid. We plaatsen hierbij dan ook een foto van de gedenksteen na de onthulling en een foto van de onthulling, die werd vericht door beide eerder genoemde sobats. Dit geschiedde onder zeer grote belangstelling. Toespraken waren er van burgemeester C. Oversier en de voorzitter van VOMI Zuid-Holland, Ger de Jong.

Deze overhandigde na afloop van de plechtigheid het beeldje "Soldaat Overzee '45-'62" van de Stichting Indiëmonument aan de burgemeester en de sobats Rensen en Wieringa. Ook Fop Kool uit 's Gravendeel kreeg dit beeldje alsnog aangeboden voor zijn inzet voor de gedenksteen in deze gemeente.

Inmiddels hebben we ook de besprekingen in Alblasterdam en Barendrecht succesvol kunnen afronden. Bij verschijning van dit nummer van de "Sobat" zal op 24 november 1995 in Alblasterdam een gedenkplaat bij het bestaande Oorlogs- en verzetsmonument zijn onthuld en in Barendrecht op 14 december. Daar komen twee gedenkstenen als aanvulling op het bestaande monument, t.w. één gedenksteen voor de vijf militairen die niet terugkeerden in de periode 1945-1950.

VOMI Zuid-Holland Zuid

2-6 R.I.-BOEK

Ter gelegenheid van het feit, dat 2-6 R.I. 50 jaar geleden scheep ging naar Indië, ontvingen de sobats op de reünie van 22 september in de Frederik Hendrik-kazerne te Blerick een gedenkboek van hun onderdeel. Bij de samenstelling werd als basis gebruik gemaakt van de dagboek-aantekeningen van luitenant Verhulst en door Cor Farla bewerkt en gebundeld.

Het eerste exemplaar werd die dag aangeboden aan Mevrouw Spoor, terwijl ook aan Dhr. Zéguers, in zijn hoedanigheid als hoofdredacteur van de Sobat, een boek werd ter hand gesteld.

Tijdens een korte herdenkingsplechtigheid bij het monument, werd door Ad van Hooijdonk een zelfgeschreven gedicht voorgedragen. Omdat dit gedicht eigenlijk evengoed geschreven had kunnen worden voor de gesneuvelden van 1 R.S. - 3 R.S. - 5 R.S. - 2-7 R.I. - 5-5 R.I. en andere onderdelen die in en rond Semarang gelegerd zijn geweest, laten we ook voor hen de tekst hier integraal volgen.

Zolang nog reünies bestaan
Zolang nog O.V.W.-ers leven
Zolang herdenken wij jouw naam
Zolang zul jij herleven...

Staannde voor dit monument
waar sobats mij omringen
met elke naam ons zo bekend
gaan flarden van herinneringen
plots aan mijn geestesoog voorbij
en honderd plaatsen op een rij
lijken zich op te dringen
Blerick, Vught en Wokingham
Suez, Klang en Morib beach
en tussendoor hoor ik jouw stem.
Zomaar, rijzend uit 't niets.
Sarwah's van oneindig groen.
De witte stranden van Malakka.
De tijgerclub en toko Oen.
Kali Bantang, Salatiga.

En overal was jij er bij
jij zweette mee op elke t'ot
tot op de dag in die vallei
want daar klook dat fatale schot.

Amper puberteit ontloken
toen God jou plotseling ontbood
je jeugd werd drastisch afgebroken
geveld door een volwassen dood.
Nu zijn haast 50 jaar vervloden
het weerzien komt steeds dichterbij.
Straks op de hemelse synode
sta jij weer mét ons, zij aan zij
Maar...

Zolang nog reünies bestaan
Zolang nog O.V.W.-ers leven
Zolang herdenken wij jouw naam
Zolang zul jij herleven...

A.M. van Hooijdonk, Bergen op Zoom

V.O.M.I.

toko

Speciale aanbieding
V.O.M.I. - adreszegels

victor c. bridié oww
117 van rijenrodestraat
2597 r 's-gravenhage
tel. 070 * 3 28 05 32
postbankijrcrj 22 09 62

afmetingen 42 x 21 mm gegomd
500 stuks (minimum) f 35,- franco
de telefoonnummers gaan binnen-
kort wijzigen in Nederland en het is
nu de gelegenheid om deze adresze-
gels te bestellen bij het Fonds
Sociale Zorg te Ter Aar Oost,
Kanaalweg 12A.

V.O.M.I. - demobilisatiespeldje
met sureté en zwaar verguld

K.B. kwaliteit f 12,50 franco

V.O.M.I. - OVW insigne
afmeting 11 mm hoog
met sureté en zwaar verguld
K.B. kwaliteit f 12,50 franco

U kunt ze bestellen bij het Fonds
Sociale Zorg V.O.M.I. - Nederland te
Ter Aar

EXTRA AANBIEDING

V.O.M.I. Agenda's 1996
eenvoudige uitvoering f 3,50
plus verzending en porto

Verder Uw speciale aandacht voor de
V.O.M.I. kerst- en nieuwjaarskaarten

25 stuks f 10,- portvrij

Koop ze en U helpt Uw oud-dienst-
makers hiermee!!!

Janus van Rosmalen

Het blad "Sobat" lees ik altijd van A tot Z, maar nog niet eerder kwam het in mij op kop! in te sturen.

TOT NU TOE!

Het artikel over Janus van Rosmalen in het augustusnummer (42) heeft mij namelijk van gedachten doen veranderen.

Hoewel het goed was nog eens iets over Van Rosmalen te lezen, vind ik het heel erg jammer dat hij nooit helemaal genezen is.

't Is natuurlijk prachtig dat zijn neef en zijn vrienden hem toen in 1949 bijgestaan hebben en hem zelfs in leven gehouden hebben, maar wat te denken over het medisch en verplegend personeel? Bij mijn weten heeft "Sobat" hierover nooit iets gepubliceerd!

Van mei 1948 tot juni 1950 werkte ik als Rode Kruis-verpleegster (ressortterend onder de Militair Geneeskundige Dienst) in het Militair Hospitaal te Tjimahi.

Ik herinner mij Van Rosmalen nog heel goed. Hij was ons zorgenkind en werd dan ook van de ochtend tot de avond vertroeteld. Bij het begin van elke dag was het vaak de eerste vraag: hoe is het met Van Rosmalen? Behalve de in het artikel genoemde ziekten, had hij bovendien meerdere malen longontsteking. Wij hadden

erg met hem te doen en leefden zeer met hem mee (zie foto).

Wij, als verpleegsters, werkten daar erg hard en met veel zorg 8 uur per dag (of nacht), 6 dagen per week. Maar ik denk wel eens dat al die verzorgde militairen daar te weinig oog voor gehad hebben en ons snel vergeten zijn.

Vandaar dit briefje, dat met mijn meisjesnaam-van-toen wordt ondertekend. Wellicht frist mijn geschrijf het geheugen van menig ex-militair wat op.

EN JANUS WENS IK VAN HARTE STERKTE TOE.

w.g. Anneke van der Waals

Van Rosmalen wordt "gelucht" (links zuster Anneke van der Waals).

Reünie

Op vrijdag 8 maart 1996 houdt de 3e Genie-Veldcie. een **JUBILEUMREÜNIE** in de Frederik Hendrikkazerne te Vught.

Aanvangstijd 10.00 uur en eindigende ongeveer 17.00 uur. Sobats, die nog niet op een schrijven hebben gereageerd of geen bericht hebben ontvangen, kunnen zich alsnog melden bij W.J. v.d. Wiel, tel. 023-5380670 voor 20 januari 1996.

Op vrijdag 29 maart 1996 zal in de Koningin Wilhelminakazerne te Ossendrecht de 12e Bataljonsreünie

worden gehouden van het 4e Bataljon 3e Regiment Infanterie.

Voorafgaand vindt een herdenking plaats op de appelplaats van de Cort Heyligerskazerne te Bergen op Zoom. Aanmeldingen en inlichtingen: H.C. Clasquin, Graaf Willemlaan 73, 3341 CD H.L.Ambacht tel. 078-6815849 of bij: A.C. van Cadsand, Bijlokeplein 20, 4571 JJ Axel, tel. 0115562819.

Op vrijdag 26 april 1996 wordt de jaarlijkse reünie gehouden van de vierde Compagnie, vierde Bataljon

Garde Fuseliers Prinses Irene en wel in de legerplaats De Harskamp. Persoonlijke uitnodigingen worden t.z.t. verzonden, maar noteer de datum alvast! Het contactadres is: J. Hottinga, Ruytersstr. 3B, 1845 SC Ursem, tel. 072-5022126.

Onthulling monument in Beverwijk

De negen Beverwijkers die om het leven zijn gekomen tijdens de oorlog in het voormalig Nederlands-Indië hebben sinds zaterdag 9 sept 1995, een eigen monument. Op het Kuenenplein, waar enkele van de naar hen vernoemde straten op uitkomen, verzamelden zich zaterdagmorgen honderden genodigden en belangstellenden voor de plechtige onthulling. Het gedenkteken bestaat uit een gemetselde muur met daarop de tekst "Voor Orde en Vrede" en de namen van de gevallen.

Nadat Generaal-Majoor Strik van de "7 december divisie" het monument had onthuld werden kransen gelegd door onder meer nabestaanden van de slachtoffers en door de drie initiatiefnemers H. van Bugnum, G. Groen en D. Pletting. Aan de onthulling ging een drukbezochte bijeenkomst vooraf in de Regina Caëlkerk waar "de les voor de toekomst" als een rode draad door de betogen van meerdere sprekers liep.

De totstandkoming van het gedenkteken is niet van een leien dakje gegaan. Eerst gaf het college van B. en W. geen toestemming om het gedenkteken te plaatsen op het Westerhoutplein nabij het monument voor de gevallen van de Tweede Wereldoorlog. Later ontstond er binnen het college een discussie over de wijze waarop het gemeentebestuur bij de onthulling vertegenwoordigd moest zijn. Uiteindelijk werd besloten dat het college wel officieel vertegenwoordigd zou zijn maar dat wethouder J. Mak op persoonlijke titel een toespraak zou houden.

BEDROEVEND

Mak noemde het zaterdag in zijn toespraak bedroevend "dat er ook in Beverwijk mensen zijn die slechts vanuit een volstrekte veroordeling spreken over hetgeen er destijds in Nederlands-Indië is gebeurd". "Het getuigd van wijsheid ook herinnerd te willen worden aan voor ons volk onaangename zaken of aan zaken die in de huidige gedachten-

Generaal Strik bij het door hem onthulde Indiëmonument.

wereld wellicht niet meer te verklaren zijn".

Mak haalde ook de woorden aan die minister-president W.Kok vorige week sprak tijdens de jaarlijkse dodenherdenking bij het Nationaal Indiëmonument in Roermond. "Dat hij daar, in functie, sprak over soldaten die destijds in opdracht van een democratisch gekozen regering naar Indië werden gestuurd met goedkeuring van een democratisch gekozen volksvertegenwoordiging zegt toch wel wat".

Mak zei trots te zijn op het in Beverwijk opgerichte gedenkteken. "Dit monument is niet pompeus, het is geen teken van macht en overwinning maar een eenvoudig monument in een hoekje van een plantsoen. Een herinnering aan negen jongens die niet meer in Beverwijk zijn teruggekeerd. Ik hoop dat het een baken zal zijn voor de komende generaties".

OFFERS

Generaal Strik ging in zijn toespraak in op de vraag waarom Nederland vlak na de Tweede Wereldoorlog bereid was zoveel offers te brengen in Nederlands-Indië. "Was het idealis-

me, was het een eenzijdige kijk?

Vast wel, maar we moeten er voor waken de wereld van toen te bekijken door de ogen van vandaag". Strik nam het op voor de Indiëveteranen die voor het leven getekend zijn door de gebeurtenissen.

"Het is moeilijk om het leed te bevatten, zeker voor de na-oorlogse generaties. Algemene erkenning zal er voor hen nooit komen". Strik zag het monument als een teken van respect voor de negen Beverwijkers die hun leven hadden geofferd. En hij deed een beroep op de aanwezigen om lering te trekken uit de geschiedenis. H. van Bugnum sprak een dankwoord aan het adres van allen, particulieren en bedrijfsleven, die de totstandkoming van het monument mogelijk hadden gemaakt. "Er was duidelijk behoefte aan een gedenkteken in Beverwijk. De afstand naar Roermond werd voor velen te groot, zeker als er behoefte is om vaker dan eenmaal per jaar stil te staan bij de gebeurtenissen van toen. We hadden wel straatnaambordjes met de namen van onze gevallen maar daar leg je geen bloemen bij. Nu hebben we een waardig gedenkteken".

Vlaggen

Gebruik van vlaggen aan voorschriften gebonden

Vlaggen zijn wereldwijd een middel tot communicatie.

Een witte vlag is het internationale teken van overgave terwijl een vlag die halfstok hangt een aanduiding van rouw is.

Een vlag geeft een uiting van vreugde en aan verdriet, maar is bovenal het symbool van een natie. Een symbool dat met respect dient te worden behandeld.

Het gebruik van vlaggen is dan ook aan speciale voorschriften gebonden. Een van de belangrijkste punten in het reglement voor vlaggebruik is dat de Nederlandse vlag niet te pas en onpas mag worden gehesen. Het aantal vlaggedagen is beperkt. De vaderlandse driekleur uithangen na het behalen van een diploma of ter gelegenheid van een verjaardag, is officieel niet toegestaan. De overheid heeft slechts zeven dagen per jaar als vlaggedagen benoemd.

De data van de vlaggedagen zijn 31 januari (de verjaardag van de koningin), 27 april (verjaardag van de prins van Oranje), 30 april (Koninginnedag), 4 mei (dodenherdenking), 5 mei (nationale bevrijdingsdag), 6 september (verjaardag Prins Claus), de derde dinsdag in september (alleen een vlaggedag in Den Haag ter gelegenheid van de opening der Staten generaal), 15 december (Koninkrijksdag). Naast deze vlaggedagen is het traditie dat de vlag ook wordt uitgestoken in plaatsen die bezocht worden door leden van het koninklijk huis. In deze gevallen mag de oranjewimpel de vlag gezelschap houden.

Op de officiële vlaggedagen mag deze wimpel gehesen worden met uitzondering van 4 en 5 mei en de derde dinsdag in september.

Oranje boven

De Nederlandse driekleur is ontstaan omstreeks 1630, tijdens de tachtigjarige oorlog met Spanje. Voor 1630 hadden Nederlandse rebellen, de watergeuzen, een vlag met horizontale oranje-wit-blauwe banen. De strijdkreet "Oranje Boven" van deze watergeuzen verwijst zowel naar de vlag

als naar hun leider, Prins Willem van Oranje. Behalve oranje, kreeg de vlag de koninklijke kleur blauw van het geslacht Nassau.

De Nederlandse driekleur werd een symbool van vrijheid en bleef dat ook toen de kleur oranje van de vlag later in rood veranderde. Vandaar dat de Nederlandse bevolking op feestdagen de oranje wimpel boven de nationale vlag mag voeren. Om het ceremoniële hijsen van de vlag extra kleur te geven, wordt soms het volkslied gespeeld. Wanneer de vlag in top wordt gehesen mag dat echter niet. Op dat moment mag er alleen tromgeraffel klinken. Hetzelfde geldt voor het neerlaten van de vlag.

Wanneer de vlag in top is gehesen is het gepast als de vlaggehijsers enkele passen van de mast af, een kort moment stil blijft staan bij wijze van groet aan de landsvlag.

Snel in top

De etiquette schrijft voor dat de vlag snel moet worden neergelaten en in top gehesen zonder dat hij daarbij de grond raakt.

Eenmaal in top moet een vlag kunnen wapperen in de wind, ofwel in vakjargon: uitwaaien drijven op de wind. De beste manier om dat te bereiken is de vlag aan een stok en een lijn te bevestigen.

Een vrijstaande vlaggemast of een mast aan een gevel is daarvoor het meest geschikt. Het is niet behoorlijk een vlag simpelweg uit het raam te

hangen zodat hij telkens de buitenmuur raakt.

Bij halfstok vlaggen hoort de vlag eerst vol in top te worden voorgehesen en vervolgens onmiddellijk halfstok te worden neergelaten. De mastruimte boven de vlag is voor de onzichtbare vlag van de dood. Halfstok vlaggen gebeurt op het moment dat bekend is dat iemand is overleden. Ook de dag na het overlijden mag de vlag halfstok waaien. Op de dag van de begrafenis of crematie wordt de vlag eveneens halfstok gehesen. En wat op iedere vlaggedag geldt, is ook van toepassing bij het halfstok vlaggen. Tussen zonsopgang en zonsopkomst mag niet worden gevlagd.

Bij het overlijden van hooggeplaatste overheidsfunctionarissen of andere notabelen dient de vlag soms als baarkleed. Het leggen van bloemen op een dergelijk baarkleed is echter uit den boze. Net als bij mensen, komt ook aan het leven van een vlag een einde. Het protocol schrijft een waardig einde voor. Is de vlag versleten dan dient hij te worden vernietigd. Traditioneel gebeurt dit door verbranding. Op discrete wijze wel te verstaan en niet in het openbaar. Tenslotte is en blijft de landsvlag een "symbooldrager".

Overgenomen uit het blad Openhartig van de Stichting HartAktief en ingezonden door Dhr. W.G.L. Topée.

Voorspoedig

1996

Krijgsgevangenen

(een poging tot bepaling van hun juridische status)

In een aantal artikelen in de Sobat in 1992 heb ik reeds aandacht besteed aan de positie van de krijgsgevangenen. Het hiernavolgende is dus met recht een herhalingsoefening.

In een ingezonden brief in het blad "Wapenbroeders" (eind 1991) werd het volgende gesteld:

"Laten we niet vergeten dat de Nederlandse regering in Engeland, aan de overwonnen groep militairen in Nederland, geen opdrachten kon geven.

De groep was overwonnen en had zich te houden aan hetgeen de overwinnaar c.q. de bezetter bepaalde. Dat een groep, die daartoe in staat was, zich aan het bevel van de bezetter heeft kunnen onttrekken, doet aan het recht van de bezettende macht niets af.

Bovendien moeten de onderduikers niet vergeten dat het verblijf in Duitsland bepaald geen pretje is geweest."

Verder wordt in die brief een vergelijking gemaakt met de burgers die ook veel leed hebben ondervonden en ook te maken hadden met onderbroken ontwikkelingsmogelijkheden.

Tenslotte wordt in vragende vorm een stelling verkondigd, die ons uitermate verwondert.

De vraag die de brievensteller stelt is de volgende:

"Maar hoe kunnen zij die soldij claims als ze niet in werkelijke dienst zijn teruggekeerd?"

Die bewering komen we steeds weer tegen. Degeenen die zich gemeld hebben waren in werkelijke dienst en degeenen die zich niet gemeld hebben waren niet in werkelijke dienst.

Zo wordt op basis van de beschikkingen van de Commissaris voor de belangen van de voormalige Nederlandse Weermacht bepaald dat alle "in krijgsgevangenschap afgevoerde" militairen geacht werden in werkelijke dienst te zijn.

Ik neem aan dat hiermee tegelijkertijd te kennen wordt gegeven dat

diegenen die niet zijn "afgevoerd", niet in werkelijke dienst geacht werden te zijn.

Ook de jurist Prof. Mr. Dr. J.P.A. François stelt dat: "Herstel in krijgsgevangenschap eerst plaats had na aanmelding".

De uitspraak van de heer Schreuders is dus overeenkomstig die hierboven gegeven.

Wat mij buitengewoon stoort is dat, bij mijn weten, door niemand ook maar een poging is gedaan deze beweringen juridisch te onderbouwen. Dat nu lijkt mij toch wel een eerste vereiste, waar het hier gaat om de gevoelens van recht en onrecht bij zeer velen.

Misschien vindt men het wel "vanzelfsprekend".

Mocht dat het geval zijn dan denk ik aan een uitspraak van Prof.

Langaveld in zijn boekje "Op weg naar wijsgerig denken", waarin hij zegt "Wanneer wij zeggen 'Wat hem als vanzelfsprekend voorkwam' dan is hem waarschijnlijk helemaal niets 'voorgekomen', maar bleef het voor hem verscholen in de vanzelfsprekendheden van zijn kijk op de wereld en het leven".

De vraagstukken die feitelijk aan de orde zijn gesteld zijn inderdaad gecompliceerd omdat ze geplaatst dienen te worden in de geest van die tijd en in het kader van velerlei achtergronden, opvattingen en meningen. Ik wil proberen een aantal van die problemen hier puntsgewijs te behandelen.

1. "De onderduikers moesten niet vergeten dat het verblijf in Duitsland voor de krijgsgevangenen bepaald geen pretje is geweest".

Daar neem ik graag aan. Maar dat was een verblijf in het concentratiekamp "Amersfoort" ook niet als men werd opgepakt. Bovendien is het gevoel voortdurend opgejaagd te zijn ook niet bepaald een "pretje". Een oorlog vraagt niet alleen van militairen maar ook van burgers grote offers.

Nu geloof ik dat, mocht het ondergaane leed tot "schadevergoedingseisen" leiden, deze eisen alleen maar neergelegd kunnen worden bij diegenen die het leed hebben berokkend. Persoonlijk zal ik het niet wagen de Nederlandse regering te confronteren met eisen t.a.v. mijn onderduikerstijd en mijn kamptijd.

Ik vind het dan ook juist dat de claims van de vereniging voor Japanse ereschulden bij de Japanse regering en niet bij de Nederlandse regering zijn neergelegd.

Wel zouden zij steun van de Nederlandse regering mogen verwachten.

Het ondergaane leed is in verband dan ook geen enkel punt in de te voeren discussie. Dat leidt alleen maar tot vertoebelingen.

Maatgevend voor een eventuele claim is alleen maar het "juridische gelijk". In sommige gevallen kan men juridisch spreken over "naar redelijkheid en billijkheid" als basis van een claim.

Het hebben ondergaan van leed kan leiden tot een "verzoek", maar in mijn ogen niet tot het indienen van een "claim".

2. Het kader van de capitulatie in mei 1940.

Toen in mei 1940 de Nederlandse regering uitweek naar Londen, evenals H.M. de Koningin, werd de bevoegdheid om een overeenkomst tot capitulatie te sluiten in handen gelegd van de opperbevelhebber, de generaal H.G. Winkelman.

Het document waarin de "Bedingungen für die Übergabe der niederländischen Wehrmacht" zijn opgenomen werd op 15 mei 1940 te Rijsoord door generaal Winkelman ondertekend. Van Duitse zijde was de mede-ondertekenaar generaal von Kuchler.

Door dit wederzijds ondertekende, en dus met rechtskracht van middels een internationaal militair accoord overeengekomen voorwaarden, werd de rechtspositie van de Nederlandse

militairen voor de toekomst vastgelegd.

Op grond van dat accordé zou de gehele Nederlandse "Wehrmacht" als krijgsgevangenen gelden d.w.z. met uitzondering van de troepen die zich op dat tijdstip in Zeeland bevonden.

Daarbij hoorden dus ook de militairen die zich op dat moment nog niet in Duitse handen bevonden.

Wijziging in hun rechtspositie kon voortaan alleen maar worden gebracht door een nieuwe militaire overeenkomst tussen beide oorlogvoerende partijen.

Een nieuwe overeenkomst is niet tot stand gekomen zodat aangenomen moet worden dat de voorwaarden van deze overeenkomst gedurende de gehele oorlog gegolden hebben. Eenzijdig kon daarin geen verandering worden gebracht en een verslechtering van hun positie zou een schending van het volkenrecht betekenen.

3. De positie van de Nederlandse overheid.

In mei 1937 zijn door de Nederlandse regering een aantal "Aanwijzingen" vastgesteld, waarin bepaald werd hoe overheidsorganen zich te gedragen zouden hebben ingeval Nederland bezet zou worden.

Van de uitvoering van die "Aanwijzingen" is weinig terecht gekomen omdat er onvoldoende bekendheid aan was gegeven.

Een gevolg daarvan is geweest dat na de oorlog geconstateerd moest worden dat:

"Het besef, dat alleen het feitelijk gezag op de bezetter was overgegaan en de Nederlandse regering met de Koningin aan het hoofd de wettige overheid bleef, ontbrak."

Gelet op de inhoud van de in de aanvang aangehaalde brief blijkt dat besef ook nu nog steeds niet aanwezig te zijn.

De consequentie daarvan was dat militairen die naar Engeland probeerden te ontkomen slechts licht gestraft mochten worden.

Het betekende ook dat de Nederlandse overheid in Engeland het recht had (en de plicht) om de militairen op te roepen zich niet te melden maar onder te duiken.

Deze oproep werd op vrijdag 30 april 1943 gedaan voor Radio Oranje.

Een en ander betekende overigens ook dat als men onderdook en gepakt

werd er volkenrechtelijk slechts sprake van een zeer lichte straf zou mogen zijn.

4. De zogenaamde "vrijlating" van de Nederlandse militairen.

Toen geheel West Europa onder de voet was gelopen stond het Duitse leger voor de immense taak de grote massa's krijgsgevangenen in kampen op te sluiten, te bewaken en te voeden.

Dit werd door de Duitse legerleiding als een grote belasting ervaren en een grote verspilling van de beschikbare gevechtskracht.

Daarnaast werd door hen overwogen dat de Conventie van Genève verbood om krijgsgevangenen in te zetten ten behoeve van hun oorlogspotentieel van de overwinnaar. Bovendien realiseerden zij zich dat het vasthouden van zoveel krijgsgevangenen een ontwrichtend gevolg zou hebben voor de nationale economie van, in dit geval, Nederland. Zolang zij de macht in Nederland in handen hadden was het dus een goede zaak de krijgsgevangenen niet te internen maar hen normaal aan het economisch leven te laten deelnemen.

Dat vroeg geen bewaking, geen zorg en kostte aanmerkelijk minder. Bovendien kon dan de Nederlandse economie beter worden georganiseerd ten behoeve van de Duitse oorlogsindustrie.

Zodra het verzet en/of sabotage gevaarlijke vormen zou aannemen zou men weer tot internering kunnen overgaan.

In het eerste bericht van Seyss-Inquart aan Hitler over de situatie in Nederland (periode 29 mei/19 juli 1940) wordt deze doelstelling duidelijk aangegeven.

Daarover kan geen misverstand bestaan.

Om te verhinderen dat er van die verslagen legers weer een georganiseerde dreiging zou kunnen uitgaan, moesten ze van hun leiding (de officieren) worden beroofd.

Op een zeer geraffineerde manier werd hier een scheiding aangebracht.

Aansluitend op een sinds de Middeleeuwen geldende gewoonte dat een edelman een vrijwillig gegeven erewoord niet mocht verbreken, een gewoonte die voor officieren eveneens gold als vallende onder de

officierseer, werd aan officieren vrijlating aangeboden onder het afgeven van een erewoord.

Degenen die dat weigerden werden meteen als gevaarlijk beschouwd en zonder meer in gevangenschap weggevoerd.

Deze officieren die weigerden een erewoord af te geven verdienen in alle opzichten groot respect. Onder hen bevonden zich vele met verlof in Nederland zijnde KNIL-officieren.

5. Het afgeven van een "erewoord".

Over het afgeven van dit erewoord is na de oorlog veel commotie ontstaan. Het was in de Middeleeuwen een onderdeel van het ridder-ideaal dat een edelman zijn eens gegeven erewoord niet mocht verbreken.

Het verbreken van zijn erewoord (of vrijgeleide) is in de geschiedenis meestal breed uitgemeten.

Men denke slechts aan koning Sigismund van Bohemen die in 1414 het vrijgeleide dat hij aan Johannes Hus had gegeven brak, waardoor die zijn leven op de brandstapel eindigde.

Later ontlokte dit aan Karel V de uitspraak "Ik wil niet blozen gelijk Sigismund", toen men hem verzocht het vrijgeleide dat hij aan Luther had gegeven te verbreken.

Deze traditie is in later eeuwen een onderdeel geworden van de "officierseer". Tot aan de 2e wereldoorlog heeft voor de officieren altijd gegolden dat een gegeven erewoord niet mocht worden gebroken.

"Vrijlating op erewoord" heeft voor officieren echter altijd een bijzondere betekenis gehad.

Onder bepaalde omstandigheden konden gevangengenomen officieren namelijk worden vrijgelaten onder het afgeven van een erewoord niet wederom de wapens op te nemen. Meestal gebeurde dit ingeval de officier gewond was of ernstig ziek. De consequentie van die vrijlating en de noodzaak tot het vragen van dat erewoord was dat de vrijlating de betrokkene weer onder de jurisdictie zou brengen van zijn wettige overheid.

Die overheid had dan evenzeer de verplichting dat gegeven erewoord te eerbiedigen.

De wijze waarop door de Duitsers dit begrip werd gehanteerd heeft tot veel

gewetensconflicten aanleiding gegeven.

Deze ervaringen brachten de kolonel b.d. S. Veldmeier er na de oorlog toe te schrijven: "Het is van internationaal belang dat het woord van de Nederlandse officier een rots is waarop gebouwd kan worden.

Het moge zijn dat het misdadig optreden der Duitsers verschillende officieren de strakke lijnen uit het oog heeft doen verliezen, voor de toekomst dient te worden vastgesteld, dat dit niet kan worden aanvaard.

Het aannemen van de vrijheid door het geven van een erewoord worde verboden".

Het is duidelijk dat hier een man aan het woord is vanuit een lange militaire traditie.

Persoonlijk geloof ik dat bij het geven van een erewoord van degene die het erewoord in ontvangst neemt evenzeer een honorabele houding mag worden verlangd. Een misdadig gedrag van de ontvanger kan onder omstandigheden de gever van zijn verplichting ontheffen.

Maar een simpele oplossing is natuurlijk wel om het eenvoudigweg te verbieden.

Aan de vraag of dat verbieden geen morele verschralling betekent gaan wij in dit verband maar voorbij.

De lessen uit dit gebeuren heeft men na de oorlog wel getrokken. In het Handboek voor de soldaat blz. 6-6 (VS 2-1350, uitgave 1972) staat namelijk het volgende: "De militaire status eindigt niet indien u bent krijgsgevangenen gemaakt, de strijd tegen de vijand wordt toch voortgezet zij het nu zonder wapens".

En art. 261 (Reglement betreffende de Krijgstucht) wordt heel duidelijk gezegd: "Het is de militair niet geoorloofd op erewoord of belofte algeheel vrijlating te aanvaarden".

Kenmerken van de vroegere "vrijlating op erewoord" waren zeer duidelijk dat het geven van dat erewoord vrijwillig was, maar ook dat men terugkeerde onder de jurisdictie van zijn wettige overheid. Dit was in 1940 bepaald niet het geval.

Voor wat betreft de vrijwilligheid moge ik verwijzen naar het "Befehl über die Abgabe der ehrenwortlichen Erklärung" van 9 juli 1940.

Het erewoord werd niet vrijwillig gegeven maar "gefordert".

In feite was het erewoord niet anders

dan een loyaliteitsverklaring zoals die later ook van de studenten werd gevraagd.

Het is achteraf dan ook schokkend de beelden te zien van Nederlandse officieren die in de rij stonden om de verklaring te ondertekenen.

In tegenstelling tot de studenten die de loyaliteitsverklaring hebben getekend en na de oorlog van verdere studie werden uitgesloten, heeft het tekenen van die verklaring voor de officieren geen consequenties gehad.

6. De vrijlating het einde der gevangenschap?

Voor velen was het in 1940 een logische gedachte dat de vrijlating ook het formele einde van de krijgsgevangenschap betekende.

Het Duitse "Wörterbuch des Völkerrechtes" zegt namelijk: "Die Kriegsgefangenschaft endet mit der Entlassung".

Bovendien wordt door de Duitsers bij herhaling het begrip "ehemalig" gebruikt als het gaat om het Nederlandse leger.

Of men aan deze begrippen bepaalde juridische consequenties kan verbinden is maar zeer de vraag.

Als "Entlassung" betekent het weer terugbrengen onder de jurisdictie van de wettige overheid dan is dat niet het geval geweest.

Maar zelfs als "Entlassung" betekent het terugbrengen tot de status van gewoon burger is het een juridisch onmogelijke zaak de eenmaal ontslagen gevangenen opnieuw in een krijgsgevangenen-status terug te brengen.

De stelling van Prof. François dat "Herstel van krijgsgevangenschap vindt eerst plaats na aanmelding" snijdt m.i. dan ook geen hout.

Als hun status na vrijlating "gewoon burger" was hadden ze alleen als krijgsgevangenen mogen worden weggevoerd als ze weer formeel soldaat waren geworden. Daartoe was de Duitse overheid niet gerechtigd. De soldaten die zijn weggevoerd waren in deze context en bij deze interpretatie niet anders dan weggevoerde burgers (ex-militairen) en als zodanig niet te beschouwen als "in werkelijke dienst".

Laten we een discussie over de inhoud van begrippen even voor wat die is en wenden we ons gewoon tot de feitelijke situatie. De vrijlating is

namelijk geen ontslag uit krijgsgevangenschap geweest maar slechts een vrijstelling van internering.

Volgens de overeenkomst met generaal Winkelman waren alle Nederlandse militairen krijgsgevangenen. Deze overeenkomst is nimmer gewijzigd.

De Duitsers hebben slechts eenzijdig beeloten bepaalde groepen krijgsgevangenen militairen niet te interneren. Daarbij moesten diegenen die niet werden geïnterneerd wel aan bepaalde voorwaarden voldoen. De Duitsers stelden die voorwaarden vast en konden ze ook eenzijdig wijzigen.

De discussie over het al of niet "in werkelijke dienst zijn geweest" na aanmelding is in mijn ogen dan ook geen juiste.

De vraag is namelijk die van een volgende indeling:

1. krijgsgevangenen vrijgesteld van internering (op door de bezetter te stellen voorwaarden),
2. krijgsgevangenen niet vrijgesteld van internering.

Deze laatste groep is wederom te verdelen in twee groepen t.w.

- a. werkelijk geïnterneerden,
- b. degenen die zich aan internering hebben onttrokken.

ad a. Zoals ik uit eigen ervaring reeds heb aangegeven is het een normale zaak als krijgsgevangenen bij boeren te werk worden gesteld.

Dit heeft echter niets te maken met het begrip "vrijgesteld van internering".

ad b. het begrip "aan internering onttrokken" is op verschillende wijzen in te vullen.

In 1942 moesten de beroepsmilitairen zich melden. Op verraderlijke wijze zijn zij toen gevangen genomen. Sommigen die dit vermoedden hebben dit "op afstand" gade geslagen en zijn vervolgens ondergedoken. Anderen hebben de kans gezien uit de trein te springen en nog weer anderen is de ontvluchting uit het kamp gelukt.

In 1943 hebben velen zich aan internering onttrokken door zich niet te melden en onder te duiken.

In het krijgsgevangenenverdrag van 1949 art. 4B sub 1 staat, dat op behandeling als krijgsgevangenen ook aanspraak kunnen maken: "Personen behorend of behoord hebbend tot de gewapende macht van het bezette gebied, indien op grond daarvan de be-

zettende Mogendheid het noodzakelijk oordeelt hen te interneren, zelfs indien zij hen aanvankelijk heeft vrijgelaten, terwijl de vijandelijkheden nog voortgang vinden buiten het door haar bezette gebied". Dit is een in een verdrag vastgelegde "rechtsopvatting" zoals die door de Nederlandse regering in Londen als "recht" werd geprononceerd.

Maatgevend hierbij is dus niet het feit van de "aanmelding", maar het "oordeel" van de bezettende macht om tot internering over te gaan. Van diegenen die beweren dat zij die zijn ondergedoken naar hun mening "niet in werkelijke dienst" waren zou ik gaarne ervaren wat de juridische status dan wel is van al diegenen die uit een krijgsgevangenen-kamp gevlucht zijn vanaf het moment dat ze

buiten het prikkeldraad zijn gekomen.

Naar mijn overtuiging zijn die nog steeds "in werkelijke dienst" en wel in "actieve dienst".

Vervolgens zou ik gaarne van hen ervaren of de wijze waarop men zich aan internering heeft onttrokken er ook maar een tittel of jota toe doet.

7. Administratieve moeilijkheden.

In het voorgaande ging het alleen maar om de juridische status. Er is echter nog een ander bezwaar aangevoerd namelijk de bewijsvoering of men aan de te stellen voorwaarden voldoet.

De vraag kan natuurlijk worden gesteld op wie de bewijslast dient te rusten.

Op degene die "claimt" of op degene

die de "claim" moet honoreren.

In dit verband moet ik er altijd aan denken dat de hoogste baas van het bedrijf waar ik heb gewerkt een "administratief bezwaar" niet wilde horen.

Je moest niet de moed hebben bij hem binnen te komen met de mededeling dat iets "administratief onhaalbaar" was. Zonder een woord te zeggen keek hij je de deur weer uit.

Het is slechts een kwestie van duidelijke grenzen trekken en heldere voorwaarden formuleren.

Gebrek aan fantasie mag nimmer een excuus zijn.

Zou hier geen taak liggen voor de juridische dienst van het Ministerie van Defensie om hierover nu eens uitsluitel te geven?

T. Lentz

Op zoek naar

Sobat W.G.A. Bouchier, Grietsestraat 5, 6901 GR Zevenaar, tel. 0316-523261 is op zoek naar zijn vrienden van het 2e peloton van het 5e Eskadron Huzaren van Boreel, toendertijd gelegerd op Sumatra (Padang). Namen die hem nog bekend zijn J. Barteling, G. Broks, J. de Vries, J. Kunst, D. Visser, M. Huisman, van der Mûlen, adj. Gerritsen en adj. Maas. Wie neemt er contact op met sobat Bouchier?

Wie kent het adres van de oud-legerpredikant De Zuiderkruis, die in 1947 in Indië was.

Sobat G.J. v.d. Berg, Zijdeweg 57a, 2245 BZ Wassenaar, tel. 070-5178453, wacht op Uw telefoontjes of brief.

RECTIFICATIE

In "SOBAT" nr. 39, 10e jaargang nr. 1 1995 in de rubriek "ONLANGS VERSCHENEN" op bladzijde 28 bij punt 4 is abusievelijk een verkeerd telefoonnummer geplaatst.

Het goede telefoonnummer is: 0518-412191

Herdenkingspunt 1-4 R.I.

Dit bataljon, geformeerd uit leden van de Binnenlandse Strijdkrachten en verzetsmensen uit de omgeving van Den Haag, werd op 25 september 1945 ingelijfd bij de Koninklijke Landmacht.

Het bataljon werd via Engeland en Malakka ingezet op Java voor het brengen van Orde en Vrede gedurende de jaren 1946-1948.

Dit jaar werd dit feit plechtig herdacht met een grootse bijeenkomst in de Kumpulan op het landgoed Bronbeek te Arnhem.

Onze reünisten vinden voor hun jaarlijkse reünie - op de laatste dag van september - sinds jaar-en-dag een gastvrij onderdak in de Frederik-kazerne in Den Haag.

De militaire autoriteiten hebben ons toestemming gegeven om in deze kazerne een "Herkenningpunt 1-4 R.I." te plaatsen. Zulks is inmiddels gerealiseerd en op zaterdag 30 september jl. vond de officiële presentatie (onthulling) in het bijzijn van de kazernecommandant lt.kol L.W. den Biggelaar en ongeveer 125 belangstellenden plaats.

Dit herkenningpunt beoogt niet te zijn een plek van herdenking van de 24 gesneuvelde sobats die wij op Java moesten achterlaten. Daarvoor hebben wij het Nationaal Indië-monument te Roermond, waar de landelijke herdenking jaarlijks plaatsvindt op 7 september.

Ons herkenningpunt vindt vorm in een sokkel met daarop een beeldje (vervaardigd door beeldhouwer De Knuit, zelf een oud AAT-er), voorstellend een OVW-militair uit onze Indië-tijd. Aan de voorzijde van de sokkel bevindt zich een bronzen plaquette waarop het bataljonsembleem (de "biddende" valk), 1-4 R.I. en het OVW-teken.

F.J.F. Vlasbom,
Den Haag

VERENIGINGSNIEUWS

Drenthe/Groningen

Secr. J. Plat, Saszenbergen 71,
9531 GW Borger.
Tel. 0599-235666.

Zoals beloofd eerst even de nieuwe telefoonnummers van het bestuur.

Voorzitter:

G. van Dalzen 038-3857501

2e voorzitter:

A.P. Hagenbeek 0528-268206

Secretaris:

J. Plat 0599-235666

Penn. meester:

B. Vos 0591-612793

Leden bestuur:

J. Bastiaans 0592-347039

L. Balt 0591-626394

E. de Leeuw 0522-251373

J. Santing 0593-552297

J. Snoeken 0521-341455

Noteer ze in uw agenda en als u denkt hen iets te moeten vragen, pak gerust de telefoon.

We volgen verder even de bijeenkomsten-agenda:

Afd. Assen

17 januari '96 Nieuwjaarsbijeenkomst in zaal "De Aanleg" te Deurze. 27 maart '96 laatste bijeenkomst seizoen '95/'96 in zaal "De Aanleg" te Deurze. De bijeenkomsten beginnen om 14.00 uur.

Afd. Hogeveen

11 januari '96, Nieuwjaarsvisite.
11 april '96, Laatste contactmiddag winterseizoen.
Alle bijeenkomsten vinden plaats in de Mauritshal en de aanvangstijd is steeds 13.45 uur.

Afd. Meppel

10 januari '96, Nieuwjaarsbijeenkomst bij Waanders te Staphorst. Verder is er in de maand maart nog een bijeenkomst waarvan u de datum in het februarinummer zult kunnen lezen. Hier beginnen de bijeenkomsten om 13.30 uur.

Nieuws regio Assen

Op 27 sept. '95 was er de eerste bijeenkomst van het seizoen '95/'96 in zaal "De Aanleg" te Deurze. Aanwezig ruim 80 personen. Dhr. Vegter van Slooten verzorgde de

middag met een dia-presentatie van zijn wereldreis van 43.000 km door Europa en Afrika. Een goed geslaagde middag met ter afsluiting een goede verloting.

Ons lid Jooop Hese is zeer ernstig ziek. Door kortdact optreden van ons lid Janny van As, die met Jooop en zijn vrouw naar een reünie zou gaan, maar hem thuis in bewusteloze toestand aantrof, werden direct de dokter en familie ingelicht. Dhr. Hese is opgenomen in het Martini-ziekenhuis te Groningen. Zijn gezondheid gaat iets vooruit, maar herstel zal nog gerulme tijd vergen. Van harte beterschap namens de VOMI-leden.

B. Habich

Bloemendienst Hogeveen

Op 6 april 1993 werd het oorlogsmonument, bestaande uit drie sokkels, in Hogeveen onthuld.

Op iedere sokkel is een plaquette geplaatst, met op de eerste sokkel de namen van de Hogeveeners die in de meidagen 1940 zijn gesneuveld, op de tweede zijn de namen van de in Hogeveen gesneuvelde geallieerde vliegtuig-bemanningsleden vermeld en op de laatste sokkel staan de namen van de 7 Hogeveense jongens die in Indonesië zijn gevallen. In elke sokkel is een ruimte gemaakt voor het plaatsen van bloemen.

Na de onthulling van het monument hebben mijn vrouw Dicky en ik elke sokkel voorzien van glazen vaasjes en hebben we daarna een bloemendienst opgezet.

Voor die bloemendienst hebben we 21 mensen, waaronder het bestuur van de VOMI afd. Hogeveen, bereid gevonden ons te helpen.

Zij ontvangen van mij twee brieven, met in de ene brief inlichtingen over o.a. wat zij moeten doen, h.v. de oude bloemen opruimen, waar water gehaald kan worden en wat zij in de winter moeten doen.

De andere brief bestaat uit een lijst met de namen van de 21 deelnemers, met achter iedere naam de data wanneer zij aan de beurt zijn om bloemen te plaatsen.

Om de twee weken, op vrijdagmiddag, komen er verse bloemen in de sokkels en dat wordt in Hogeveen hoog gewaardeerd.

Ik organiseer het nu, na het overlijden van mijn vrouw jammer genoeg alleen.

Een bloemendienst is ook wel een goed idee voor andere plaatsen in het land waar monumenten aanwezig zijn om het op dezelfde wijze te gaan doen, zoals wij het in Hogeveen doen.

Veel monumenten worden geadopteerd door scholen, maar de praktijk is, dat alleen eenmaal per jaar bloemen geplaatst worden.

Sobats, denk er eens over na.

Inlichtingen kun je bij mij krijgen.

A. Mensen Sr.

Roerdomplaan 107,

7905 ED Hogeveen.

Tel. 0528-265292.

Dit is alweer het dec. nummer van "Sobat". Terugkijkend is er ook in 1995 weer veel gebeurd. Goede en mooie dingen waar we met heel veel vreugde en dankbaarheid op terug mogen kijken.

Ook de droeve dingen zijn een aantal gezinnen onder ons niet bespaard gebleven. Men heeft afscheid moeten nemen van een man, een vrouw, een familielid. En juist nu bij het ouder worden is men zo erg op elkaar aangewezen.

Weest u er van overtuigd dat wij ook als VOMI-vrienden naast u willen staan. Laten we afspreken beste vrienden, dat wij alle sobats, weduwen, die door zorg, moeite en verdriet het moeilijk hebben, bij het afsluiten van 1995, ook in 1996 zullen blijven bezoeken.

Als prov. en afd. bestuurders willen wij iedereen prettige en gezegende Kerstdagen en een voorspoedig 1996 toewensen.

In memoriam

Ook deze keer ontkomen we er niet aan u kennis te geven van het overlijden van enkele VOMI-vrienden. 7 okt. '95 overleed in Assen Henk Danes, Geulstr. 75.

Enkele bestuursleden van de afd. Assen hebben 12 okt. de crematie bijgewoond.

Een kaart, een bloem, een zoen, ze kunnen zoveel voor je doen en geven kracht om door te gaan, schrijft mevr. Danes.

We zijn daarom blij dat wij als VOMI-vrienden dit laatste nog hebben kunnen doen.

10 okt. '95. Thuisgehaald door Zija Heer, Henk Flødderus te Dalen, Kruisstr. 8. Op 5 oktober was Henk nog bij ons op de Veteranendag te Havelte.

Enkele prov. bestuurders waren 16 okt. in de kerk in Coevorden aanwezig om Henk de laatste eer te bewijzen.

God bepaalt wanneer het leven dat wij ontvingen in eeuwige vreugde overgaat, schrijft mw. Flødderus. Het sterven in de Heer is leven, niet 't breken van de levensdraad, maar Hem die draad in handen geven: dan plotseling, zien wij de zin: God wond hem op en trok hem in.

Wa wensen allebei de families de liefde en warmte toe van hun naasten. Dat zij u mogen helpen de kracht te vinden om dit zware verlies te dragen.

J. Plat

Flevoland

Secr. Oevergriend 13,
1356 EA Almere.
Tel. 036-5318972.

Na de "EXPLOESIE" van 26 augustus j.l. was het de laatste bijeenkomst op 30 september wat rustig, maar niet minder gezellig. Bijna de gehele "LELYSTAD-DIVISIE" was naar de bijeenkomst van de B.N.M.O. en dat hoort ook zo. Je kunt ze niet allemaal haten om een! De voorzitter bracht verslag uit van de gevoerde besprekingen in verband met de "VOMI-MANIFESTATIE" op 25 en 26 november en deed een dringend beroep op de Sobat's voor assistentie tijdens deze manifestatie. Hierop werd heel spontaan gereageerd. De kalen werden snel besprenkeld, waarna de gebruikelijke slag werd geleverd met de bingo. Nauwelijks bekomen van dit treffen met de bingo-tegenstander of het "BAR-TRIO" daverde met de "LUNCH-CARRIER" door de zaal, voorzien van

verrukkelijke soep en broodjes. Aan belangstelling geen gebrek. Wat zou VOMI-"FLEVOLAND" zonder het "BAR-TRIO" moeten beginnen? Nadat een ieder zich hersteld had van deze lunchslag, kon de geplande actie worden voortgezet met de aanval op de loterij/tombola. Een en ander ging uiteraard gepaard met muzikale begeleiding door onze muzikmachinist sobat Paul. Uiteraard werd deze hindernis eveneens met de nodige spirituele geestdrift genomen en mocht onze "hoornblazer" de geslaagde actie afblazen. Geen gewonden van het veld, uitsluitend feestgangers. Allen wel thuis!

Zo zie je dat je ook met een "kleine" eenheid een slag kunt winnen. 18 november a.s. is er weer een feest in TANGSI "KOLKZICHT", dan hebben we weer een PLAY-BACK SHOW, dat wordt weer lachen. 23 dec. a.s. houden we weer ons "EIND-OFFENSIEF" in onze vertrouwde TANGSI met een koud/warm buffet, levende muziek etc. etc. à f 25,- p.p., graag tijdig opgeven voor deelname. Sobat's van andere "VOMI-ONDERDELEN" zijn te allen tijde WELKOM!!! op onze bijeenkomsten.

Natuurlijk kraait "DE PRETHAAN" niet altijd koning bij VOMI "FLEVOLAND" (daar zijn de normale bijeenkomsten voor). Dat moge blijken uit onze inzet om de "VOMI-MANIFESTATIE" op 25 en 26 november te doen slagen, uiteraard met medewerking van de gemeentelijke instanties van Almere, in het bijzonder burgemeester R.J.J.M. Pans en voorlichter F.A. Klaver. Tijdens een persoonlijk onderhoud van ondergetekende met de Hr. Pans op 12-04-1995 werd het idee van deelname door VOMI "FLEVOLAND" aan een INDIË-tentoonstelling geboren, sindsdien zijn er diverse besprekingen geweest (zie SOBAT nr. 4 van 1995) en tijdstip en... financiële perikelen opgelost.

Op 23 oktober werd bij Sobat Piet in Haaren (N. Br.) de entourage voor de VOMI-stand besproken en zeker gesteld en vanmorgen, 29 okt., werd bij Sobat Jan Ettema in Zwolle een foto-presentatie van 4-9 R.I. (plum. 11 m) bewonderd en besproken. Deze presentatie geeft een goed beeld van onze tijd in Indië, mede door de authentieke rapporten. Het programma ziet er in principe als volgt uit:
Vrijdag 24-11-1995 van 17.00 uur tot 20.00 uur opbouw.

Zaterdag 25-11-1995 van 11.00 tot 21.00 uur Pasar Malam (in de beide passages).

Van 11.00 tot 17.00 uur film door Jaq. de Wit (filmzaal).

Van 14.00 tot 16.00 uur Forum-discussie o.l.v. J. Dijkema (raadzaal).

Zondag 26-11-1995 van 11.00 tot 16.00 uur Pasar Malam (in de beide passages).

Van 12.00 tot 16.00 uur Film door Jaq. de Wit (filmzaal).

Indonesische dansen worden gehouden in de burgerzaal. Tentoonstelling E.K.N.J. links in de hal van het stadhuis. VOMI-stand rechts in de hal van het stadhuis, zo ook de tentoonstelling 4-9 R.I.

GARUDA-stand (hapjes en drankjes) in de hal van het stadhuis achter de receptie.

Zondag 26-11-1995 tussen 16.00 en 17.00 uur start afbouw. Plum. 18.00 uur de diverse ruimten leeg, dank aan alle medewerkers voor: inzet, steun en enthousiasme, dank op m'n blote mergpippen aan de GROTE MANITOU als alles naar wens mag verlopen!!! SELAMAT DJALAN!!!

Frits Frantzen

P.S.

Sobat's, als u dit leest, is dit VOMI-gebeuren alweer verleden tijd. Helaas liepen besprekingen en het verschijnen van de SOBAT niet gelijk, edoch ik hoop u t.z.t. verslag te mogen doen van een geslaagde manifestatie. VOMI "FLEVOLAND" gaat er voor!!!!!!

Uw besturen worden tijdig geïnformeerd!

Friesland

Secr. Drostloot 68,
8303 EE Emmeloord.
Tel. 0527-616717.

Het nieuwe verenigingsseizoen is inmiddels al weer met vaart van start gegaan. Het begon op 31 augustus met de jaarlijkse herdenking bij "ons" monument in het Reengerspark te Leeuwarden. Velen waren aanwezig bij de korte maar indrukwekkende plechtigheid. Wij zijn verheugd dat na jaren van inspanning dit monument in een behoefte blijkt te voorzien.

Hoogtepunt bij deze gelegenheid was wel de presentatie van het boek van Jack Kooistra "Gevallenen uit Friesland in Nederlands-Indië", met als ondertitel "Het vergeten leger 1946-1950". In dit boek vindt men een levensbeschrijving van al de jongens die met naam op het monument vermeld staan. Een werkelijk uniek werk.

Het boek is in een beperkte oplage verschenen. Eind oktober waren nog enkele exemplaren verkrijgbaar bij de Friese Pers Boekerij te Leeuwarden. Kosten f 55,-.

Busreis

Op 21 september was het dan weer zover. Met een splinternieuwe, 15 m lange bus van ITS-reizen te Bolsward vertrokken we voor een dagtocht naar de Hoge Veluwe en de Grebbeberg. Nadat Allard enige vermeende zwartrijders aan hun jasje had getrokken, hetgeen achteraf nogal bleek mee te vallen, konden we in de beste stemming op weg gaan. Alhoewel de weergoden ons niet al te gunstig gezind bleken te zijn, konden we op de Hoge Veluwe toch een paar uur zonder regen doorbrengen. Velen maakten hier gebruik van de witte fietsen om een tochtje te maken door het prachtige natuurgebied. Anderen zochten hun heil in het museum.

We vervolgden onze reis naar de Grebbeberg voor een bezoek aan het militaire oreveld. Alhoewel de regen met bakken uit de lucht viel waren er nog verscheidene dappers die de bus verlieten om een kijkje te nemen. Tot slot van de dag was er het wel zeer verzorgde diner in restaurant "De Otterskooi" te Dwarsgracht (Gisthoorn). Gelukkig dat een van de medereizigers de weg wist, want zelfs de chauffeur was hier nooit eerder geweest.

Al met al een zeer geslaagde en gezellige dag.

Onze eerste regionale bijeenkomst van dit seizoen hielden we op 3 oktober in gebouw "De Klameare" te Workum. In een redelijk gevulde zaal hadden we een gezellige middag, waar we de diaserie van de heer Vuyk uit Bodegraven konden bewonderen. Een professioneel verslag van een reis door Indonesië. Deze serie zal ook op de volgende bijeenkomsten worden vertoond.

Wanneer u deze Sobat ontvangt loopt het al weer naar Kerst en Nieuwjaar,

de tijd dat u de acceptgiro voor de contributie weer tegemoet kunt zien. Het is verheugend dat we dit jaar geen enkel lid hoefden uit te schrijven omdat de contributie niet was betaald. We hopen natuurlijk dat dat het volgend jaar weer niet nodig zal zijn. Alhoewel het niet de gewoonte is om in deze rubriek extra aandacht te besteden aan het overlijden van een lid willen we toch een uitzondering maken.

Op 8 september j.l. overleed Harm Wegman

Harm was medeoprichter van VOMI-Friesland en gedurende de eerste tijd medebestuurder. Om gezondheidsredenen heeft hij deze taak echter vroegtijdig moeten neerleggen.

We zijn dankbaar voor wat hij voor de vereniging heeft gedaan. Zijn vriendelijke persoonlijkheid zal in onze herinnering blijven.

Henk Leeman

Limburg

Secr. L.C. Zéguers, Ailbertuslaan 76,
6461 TC Kerkrade.
Tel. 045-5454013.

Activiteiten

Sinds het verschijnen van de vorige "Sobat" zijn er drie contactbijeenkomsten gehouden, t.w. in Treebeek, Beek en Weert. Het aantal deelnemers aan deze bijeenkomsten liet te wensen over.

Het bestuur nam ook deel aan een "praatmiddag", georganiseerd door Indiëveteranen uit Helden. De excursie naar de vliegbasis van de AWACS (Airborne Warning And Control System) bleek een schot in de roos te zijn, niet alleen vanwege het aantal deelnemers, maar vooral ook door de bijzonder goed verzorgde en zeer interessante rondleiding, beginnende met een rondrit (per bus) over het terrein, gevolgd door een "briefing", ondersteund door een filmpje en dia's en tenslotte nog een kijkje binnen in een van de vliegtuigen, volgepropt met alle mogelijke apparatuur. Het geheel werd begeleid door twee, perfect Nederlands sprekende, Duitse militairen van de basis.

Programma 1996

Het voorlopig activiteitenprogramma voor het jaar 1996 (wijzigingen voorbehouden) ziet er als volgt uit:

12 maart
contactbijeenkomst te Kerkrade,
26 maart
idem te Maastricht,
02 april
idem te Venray,
07 juni
reünie te Blerick,

.....
excursie AWACS-vliegbasis te Teveren (datum te bepalen door de leiding van de vliegbasis,
07 september
herdenkingsplechtigheid te Roermond,
24 september
contactbijeenkomst te Sittard,
08 oktober
idem te Horst,
22 oktober
idem te Helden.

Het bestuur van VOMI Limburg dankt eenieder die, op welke wijze dan ook, er toe bijgedragen heeft dat wij kunnen terugzien op een goed jaar 1995, daarbij de hoop uitsprekende die hulp en steun ook in 1996 te mogen ontvangen.

Voor de komende tijd wenst het bestuur iedereen bijzonder prettige feestdagen, een goed uiteinde en zo mogelijk een nog beter begin van het nieuwe jaar en uiteraard ook alle goeds voor dat jaar.

Noord-Brabant Oost

Secr. J. van der Ham,
De Kraan 60, 5056 EC Berkel-Entschot.
Tel. 013-5333898.

Bestuur

Omdat onze 2e penningmeester, W. Wasser te Leende, door persoonlijke redenen - en dit zeer tot onze spijt - al geruime tijd niet in staat is zijn bijdrage aan ons bestuur te leveren zoals hij dit altijd voor ogen heeft gehad, hebben wij, daartoe op de laatste gehouden jaarvergadering gemachtigd, een andere kandidaat gezocht en gevonden in de persoon van ons lid W. Blom te Vught, die zich bereid heeft verklaard ons bestuur te komen versterken in de functie van 2e secretaris/2e penningmeester. Op beide terreinen verkrijgen wij

daarbij een ondersteunende bijdrage in de bestuurlijke werkzaamheden en zal het gebruik van zijn computer de vereniging eveneens ten goede kunnen komen.

Bijeenkomsten Oirschot

Deze bijeenkomsten, gehouden op 21 en 25 september j.l. werden zeer druk bezocht en het programma, gewijd aan Indië en aan de bevrijding van Eindhoven in 1944, werd zeer op prijs gesteld.

De medewerking van het P.M.T. was wederom voortreffelijk en de bereikbaarheid van deze locatie bleek gelukkig voor de vele bezoekers geen bezwaar. Het aantal aanmeldingen van nieuwe leden was hier overweldigend.

Bijeenkomst Bladel

Ook deze bijeenkomst, op 25 oktober j.l. gehouden, werd zeer druk bezocht. Helaas kon door tijdgebrek het programma niet geheel worden afgevoerd, doch de vertoonde video viel in de smaak.

De gehouden verloting bracht een recordbedrag op, zodat de kosten voor onze vereniging binnen de perken bleef.

De aanmeldingen van nieuwe leden bleef hier achter bij de gestelde verwachtingen, maar een natijlend effect zal ook hier zeker plaatsvinden.

Ledenbestand

In de SOBAT nr. 43 noemden wij onze doelstelling om in 1995 het ledental van 600 te halen.

Welnu, reeds op 21 september j.l. werd in Oirschot ons 600e lid geboekt en middels loting werd dit getal 600 toegekend aan dhr. Hooijma uit Waalre, die van het bestuur een attentie daarvoor kreeg aangeboden. Welkom aan allen die zich bij ons aansloten, want ook zij begrijpen dat wij solidair moeten zijn zolang ons dat nog is gegeven. Kortgeleden schreven wij een 80-jarige als lid in, die nu de oudste in ons ledenbestand is: een bewijs dat je ook op die leeftijd je sobats nog niet vergeten bent. Inmiddels zien wij het getal van 650 leden al naderen en met uw hulp lukt dat misschien nog dit jaar.

Najaarsoffensief

Als u dit leest hebben wij inmiddels bijeenkomsten gehad in Beek en Donk (11 november), Land van Heusden en Altena (16 november) en

Uden (21 november).

Een verslag daarover verschijnt in de volgende SOBAT.

Nieuwjaarsontmoeting

In januari 1996 wordt weer een informele nieuwjaars-ontmoeting georganiseerd in de kantine van de Marechaussee-kazerne in Eindhoven. Datum en tijd vindt u in onze nieuwsbrief die u met de gebruikelijke acceptgiro zult ontvangen.

Om kosten te besparen wordt deze nieuwsbrief wederom met de stadspost verstuurd; heeft u eind december nog niets ontvangen, dan gelieve u dat de secretaris even te melden.

J. van der Ham

Noord-Brabant West

2e sect. *Mevr. M.C.A. Looyen-van Reusel, Cameedijk 1, 4706 EG Roosendaal. Tel. 0165-560546.*

Bijeenkomst in Breda en Zevenbergen

Twee drukbezochte "praatmiddagen". Uit het aantal van onze leden met hun dames dat deze middagen bezoekt, mogen wij de voorzichtige conclusie trekken, dat er behoefte is aan contact tussen de leden en dat steeds meer mensen zich in onze "club" gaan thuis voelen.

In Breda gaven onze voorzitter J. Mol en onze sociaal commissaris G. Offerman toelichting met betrekking tot hun bezoek aan de Bisschop Mgr. Muskens.

In Zevenbergen werd de wervingsbrief voor nieuwe leden, die in januari a.s. verzonden zal worden, voorgelezen.

Zowel in Breda als in Zevenbergen was er een loterij met leuke prijzen. Piet Bosselaar had weer de leiding en de activiteiten-leden van de beide regio's verkochten de loten. Dank aan de families Blokland en Gulickx uit Breda en de families Machiels en van Dongen uit Zevenbergen, aan Piet Bosselaar en Jan van Dorst en niet te vergeten aan onze sobat Aarts en zijn familie.

Korte terugblik op het jaar 1995

Bijeenkomsten en de alg. ledenvergadering

Onze bijeenkomsten te Bergen op Zoom, Breda, Zevenbergen en Roosendaal, alsmede de algemene ledenvergadering in de Commando-kazerne te Roosendaal werden bezocht door bijna 1000 personen.

Ledenadministratie

Op 1 januari telde onze vereniging 419 leden. Tot heden (1 nov.) hebben totaal 60 nieuwe leden zich bij ons aangesloten. Naar mijn voorlopige schatting zullen aan het einde van dit jaar een 16-tal leden door overlijden, verhuizing en bedankjes onze vereniging gaan verlaten. Dit resulteert voorlopig in een ledenbestand van 463 leden.

In memoriam

Tussen 1 november 1994 en 1 november 1995 hebben we helaas afscheid moeten nemen van een 14-tal van onze vrienden en wel met name van:

A. Modderman, te Bergen op Zoom
J. Jansen, te Stampersgat
P. Wirken, te Teteringen
A. Leeninga, te Zevenbergen
H. de Kok, te Bergen op Zoom
J. Nagtzaam, te Fijnaart
N. Wisse, te Roosendaal
B. Lensveld, te Hooge Zwaluwe
F. de Wilde, te Putte
P. Krens, te Ethen-Leur
H. Hagenoars, te Bergen op Zoom
Mevr. J. van Dee, te Breda
H. Diependaal, te Fijnaart
J. Jespers, te Breda.

Mogen wij aan de nabestaanden de menselijke troost en sterkte toewensen met de verwerking van dit verlies. Laten wij hen niet vergeten.

Ons programma in het voorjaar 1996

Alhoewel u allen begin januari 1996 in onze nieuwjaarsbrief nadere informatie zult ontvangen over ons voorjaarsprogramma, volgen hieronder alvast de data van de bijeenkomsten.

1. op dinsdag 30 januari in Bergen op Zoom.
2. op woensdag 28 februari in Breda.
3. op dinsdag 19 maart in Zevenbergen.
4. op dinsdag 14 mei in Roosendaal.
5. op donderdag 11 april in Kruisland in zaal "Koch" de algemene ledenvergadering en daarna de viering van

het 5-jarig bestaan van VOMI Noord-Brabant West.

E. in begin juni vermoedelijk een boottocht naar de Blesboech met zo mogelijk aan boord een koffietafel. Nader bericht volgt eind maart 1996. Noteer deze data alvast in uw agenda.

Contributie 1996

De hierboven vermelde nieuwjaarsbrief gaat vergezeld met de bekende accept-girokaart voor de contributie 1996. Reeds thans doe ik, namens het bestuur, een beroep op u deze contributie voor uiterlijk 1 maart 1996 te betalen in verband met de verplichte financiële afdracht aan de penningmeester van VOMI-Nederland. Deze afdracht is gebaseerd op het ledenaantal van onze vereniging per 1 januari 1996. Bij voorbaat mijn dank voor uw medewerking.

Correctie

In Sobat 43 van okt. zijn door onbekende oorzaak de tel. nrs. van de bestuursleden A. van Nassauw en P. van Oosterbosch foutief vermeld. Deze moeten zijn:

A. van Nassauw lid/act. comm.

0165-537226.

P. van Oosterbosch lid/act. comm.

0165-341330.

Tot slot maak ik, namens het bestuur, van deze gelegenheid gebruik al onze leden en hun partners een goed en vooral een gezond 1996 toe te wensen.

Mevr. M.C.A. Looyen-van Reusel

Noord-Holland

Secr. E. Pereboom,
Postbus 2163,
1000 CD Amsterdam.
Tel. 020-6148804.

Regiobijeenkomsten

Op woensdag 24 januari 1996 is er een regio-bijeenkomst voor de regio "Het Gooi" en Amstelveen in de Korporaal van Opheusden-kazernes, De Noodweg 37, 1213 PW te Hilversum. Telefoonnummer aldaar 035-5774911. De kazernes ligt aan de weg van Hollandse Rading naar Nieuw-Loosdrecht, tegenover het Gooisch Natuurreservaat. Een uitnodiging wordt nog aan de daar wonende leden gezonden.

Op donderdag 15 februari 1996 (en niet op 14 februari zoals in de Sobat van oktober vermeld) voor de regio Noord-Holland Noord in de Boerderij Restaurant De Nadorst, Westerblokker 171, 1695 AE te Blokker. Telefoonnummer aldaar 0229-232679. Een situatieschets zal met de persoonlijke uitnodiging worden meegezonden.

Onthulling monument

Op zaterdag 9 september j.l. woonde het bestuur van VOMI Noord-Holland de plechtige onthulling van een monument in Beverwijk bij, dat werd opgericht ter nagedachtenis van negen Beverwijkers die in Nederlands-Indië om het leven kwamen. De redactie van het dagblad voor Kennemerland en de fotograaf Kees Blokker waren zo vriendelijk om ons toe te staan hun artikel uit hun krant (zie elders in dit nummer) over te nemen.

E. Pereboom

Overijssel

Secr. Almeloseweg 80,
7671 RG Vriezenveen.
Tel. 0546-561348.

Direct na de vakanties hebben er verschillende bestuursvergaderingen plaats gevonden waarin het programma voor het komende seizoen is besproken. Het is ons gewoonte om de gezellige middagen steeds in verschillende plaatsen in de provincie te houden. Wel moet er dan in die plaats een zaal voorhanden zijn waar ruimte is voor tenminste 300 personen. Het programma voor het seizoen 1995-1996 ziet er als volgt uit. Noteert u vast de volgende data in uw agenda.

- Op 10 november 1995 in "Oale Roadhoes" te Tubbergen.
- Op 16 januari 1996 in de "Hiddingerberg" te Steenwijk.
- Op 28 februari 1996 in de "Reggehof" te Goor.
- Op 20 maart 1996 in de "Bierton" te Zwolle.

Gezellige middag te Ommen

Op 17 oktober j.l. kwamen zo'n 275 sobats naar de "Grand Bellevue" in Ommen. Deze middag was oorspronkelijk gepland in mei '95 maar kennelijk hebben toen verschillende vieringen van "50 jaar Bevrijding" ons toen

parten gespeeld. Op het programma stond deze middag het optreden van het seniorenorkest "ABRAHAM GEZIE" uit Deventer. Het repertoire viel zeer in de smaak en velen waagden zich nog op de vloer om een dansje te maken. De middag werd afgesloten met een Indisch Buffet wat - afgaande op de reacties - zeer in de smaak is gevallen.

Contributie 1995

Hoewel we de contributie van het overgrote deel van onze leden al binnen hebben zijn er toch nog een aantal sobats die de acceptgiro opzij hebben gelagd en deze hebben vergeten. Vergeten is menselijk maar het versturen van een herinnering kost weer de nodige parti en dat geld kunnen we beter besteden aan onszelf dan aan de PTT.

Kijkt u nog eens af onze acceptgiro nog ergens op betaling ligt te wachten en maak deze s.v.p. snel over op ons postbanknummer 420704 t.n.v. VOMI-Overijssel, De Hoge Kampen 8, 8141 VL te Heino.

Banjak terima kassi.

Toen na de oorlog velen van ons - vrijwillig of dienstplichtig - naar Indië gingen hadden enkelen van ons een camera. Eenmaal in Indië moesten er toch foto's terug naar Nederland. Dus werd het tawarren met de chinees om toch maar een toestel te bemachtigen. Veelal werd het een Kodak- of Agfaboxje, waarmee de mooiste 6 x 9 foto's werden gemaakt. Nu 50 jaar later ligt het heel anders. Velen van ons gaan nu weer terug naar de plaatsen van "toen" en maken weer hun opnames, maar nu met een videocamera inplaats van het boxje.

Ze hebben de reis van hun leven gemaakt. Alles is op videoband vastgelegd, maar vaak zitten er onbedoelde of totaal mislukte opnames tussen. Afdraaien van deze banden kan, maar dan moet je je kijkers wel heel goed kennen. We krijgen deze opnames wel eens aangeboden om op onze gezellige middagen te vertonen. Nu deze vooraf te hebben bekeken moeten we de makers teleurstellen, want in deze staat zijn de banden niet te projecteren. Zo verdwijnen vaak die mooie herinneringen in de kast. Wil je er toch anderen van laten genieten dan zul je van die "ruwe" opnames een samenhangend geheel moeten maken en dat is een tijd-

rovende en lastige klus waar een gelegenheids- videofilmer niet uitkomt. Hebt u van die "ruwe" opnames in de kast liggen en u wilt er een mooie herinnering van laten maken, neem dan contact op met: VIDEO-Q? Tel. 392530.

Rivierenland/Oost Gelderland

Secr. R.W. Gassefink,
Kronenburgsingel 785,
6831 GP Arnhem.
Tel. 026-323328.

Bijeenkomst Nijmegen

Op 19 september j.l. was de regio Nijmegen aan de beurt voor een filmmiddag in de zaal van 't Brouwershofke in Nijmegen. Onze leden waren uiteraard geïnformeerd, en gezien de vele - vaak negatieve - publicaties in de daaraan voorafgaande weken over Indië-veteranen gaven wij een uitgebreid persbericht uit, hetwelk door de meeste redacties werd ingekort tot het meest essentiële: "wat, waar en wanneer". Dus waren we extra gespannen hoe de opkomst zou zijn. Toen de zaal om half twee "open" ging, was hij tegelijk al half vol, een kwartier later moesten er extra stoelen worden bijgesleept en tegen twee uur zaten ook de paar overgebleven gangpaden vol, totaal zo'n 150 personen, terwijl we uitgingen van 100 koppen.

Daarmee is toch wel overtuigend bewezen dat er nog steeds zeer grote belangstelling is voor zulke middagen. Maar gelukkig behoeften we niemand wegens een uitverkochte zaal naar huis te sturen, maar dat had geen haar gescheeld. De filmmiddag was een succes, de zaal leefde helemaal mee, hetgeen te merken en soms te horen was aan de spontane reacties. Een zeer krachtig applaus na afloop voor de filmploeg onder leiding van Jaques de Wit was dan ook een bewijs van waardering voor hun inzet. In de pauze werden oude herinneringen uitgewisseld, sterke verhalen deden de ronde en rond de bar was het een komen en gaan, hoewel er meer kwamen dan gingen. En tussen al het gekriemel van de veteranen brachten de dames van ons bestuur weer de nodige loten aan de man. Begrijpelijk, dat de pauze

langer duurde dan gepland. Een terugblik op deze middag: sfeervol, een prima accommodatie, enthousiast publiek, en een tiental nieuwe leden.

De december-enveloppe

Inmiddels hebben al onze leden de "december-enveloppe" ontvangen. De inhoud: een brief, een nieuwjaarsgroet, een acceptgiro en een VOMI-AGENDA 1996.

Dit is de tweede keer dat wij onze leden een agenda gratis kunnen aanbieden. In het afgelopen jaar bleek duidelijk dat deze zeer op prijs werd gesteld. Wel waren de meningen enigszins verdeeld of het een dikke (7 dagen op 2 pagina's) of dunne (7 dagen op 1 pagina) zou moeten zijn. Ook in het voor ons liggende jaar zien wij de mening van velen met belangstelling tegemoet.

De afmeting van de inhoud is zodanig, dat deze ook past in de sky-omslag, welke eind 1994 werd verstrekt. Wij hopen dat allen een goed gebruik van deze agenda zullen maken; het is tevens een visitekaartje als u met anderen een afspraak maakt.

Jaarbijeenkomst 1996

Op het moment dat wij de copy voor dit nummer moesten inleveren, konden wij nog geen concrete gegevens melden over onze jaarbijeenkomst 1996.

Utrecht en 't Gooi

Secr. A.J.B. Martens,
Chico Mendessstr. 67,
3573 AW Utrecht.
Tel. 030-2716895.

De ledenvergadering gehouden in het PMT gebouw te Hilversum is bijgewoond door een vijftigtal leden en het is verrassend hoe een ieder toch betrokken is bij zo'n gebeuren. Meteen na het noemen van de namen, van hen die in de afgelopen periode ontslapen zijn, kwam de vraag of niet voortaan de legereenheid waartoe zij behoort hebben, erbij genoemd kan worden. Beloofd werd dat op de komende bijeenkomst formuleren aanwezig zullen zijn, met de oproep dit in te vullen met legernummer of geboortedatum. Tevens verzoekt de secretaris aan een ieder zijn onderdeel en legernummer aan hem te laten weten. Het erelid, Dhr. in den Berken, las een

brief voor die hij op persoonlijke titel aan het H.B. heeft gestuurd. De meningen liepen daarover nogal uiteen. Vele vragen en opmerkingen over P.P., dat leeft ook nog bij velen. De heer E.R. Schweertman stelde zich ter beschikking als steunpunt van de soc. commissie in het Gooi. Zijn adres luidt: Lutherhof 37, Hilversum, tel. 035-6217809. Er is geen wijziging in het bestuur gekomen.

Bij de rondvraag waren veel op- en aanmerkingen over de dodenherdenking in Roermond. Slecht zicht, oude treinstellen, geen zitplaatsen, de indruk hebben dat er mensen op de voorste rijen zaten die Indië nooit gezien hebben. Waarom niet in de maand december een ongestempeld spoorkaartje om op een ander tijdstip je doden te herdenken?? Deze vraag wordt meegenomen naar de Algemene Ledenvergadering. Na de vergadering werd op een grootbeeld de videoband "De Sawatrappers" vertoond, wat zeer op prijs werd gesteld. Voor degene, die een video hebben, is deze band ter beschikking tegen de verzendkosten.

Op 21 oktober de 2 jaarlijkse bijeenkomst in de Kromhoutkazerne. Hier hebben zo'n 200 mensen aan deelgenomen. De heer Braakman heeft de opening voor zijn rekening genomen, omdat door huiselijke omstandigheden onze voorzitter niet aanwezig kon zijn. Het ging hem voortreffelijk af. Ook was de heer J. Dijkema van de partij en heeft een warm betoog gehouden, want we zijn er nog lang niet en de tijd wordt kort, wat onze leeftijd betreft. Het gaat niet in de eerste plaats om geld maar waar blijft de erkenning??? Voortreffelijk was de Javaanse rijsttafel. Alle hulde aan het personeel van de Kromhoutkazerne. We kunnen terugzien op een geslaagde middag.

A.J.B. Martens

De Veluwe

Secr. J.J.C. Stramrood,
Binnenhof 36. 6715 DP Ede.
Tel. 0318-638160.

Bijdrage Ede voor monument Roermond

Ede geeft de Stichting Nationaalmonument 1945-1962 een eenmalige geldelijke bijdrage. De Stichting ge-

bruikt het geld voor de bouw van een aula bij het herdenkingscomplex voor Indië- en Nieuw-Guineaveteranen in Roermond. Het complex bestaat uit herdenkingsplaquettes, zuilen met namen van omgekomen militairen en een elektronisch dodenregister. De nieuwe aula is onder meer bedoeld voor het houden van herdenkingsdiensten. Jaarlijks brengen ongeveer 30.000 bezoekers een bezoek aan het monument. In een van de zuilen staan ook de namen van 20 gesneuvelde militairen uit de gemeente Ede. Om die reden vroeg de Stichting Ede om een bijdrage. Het college van burgemeester en wethouders voelde er niet voor een bijdrage te leveren en liet dat drie weken geleden de gemeente weten tijdens een vergadering van de raadscommissie Algemene Zaken. Toen bleek dat SGP, VVD en RPF/GPV een bijdrage wenselijk achten. Zij onderstreepden het belang van de Nationale herdenkingsplaats om de nationale verbondenheid en eenheid tot uitdrukking te brengen. Gemeentebelangen, CDA, PvdA en Groen Links/PE gaven aan het voorstel nog eens te willen bespreken in de eigen fractie. D66 was tegen een gemeentelijke bijdrage. Tijdens de bespreking van het voorstel afgelopen woensdag sloten Gemeentebelangen, CDA en PvdA zich aan bij SGP, VVD en RPF/GPV. D66 bleef tegen een eenmalige bijdrage voor een monument elders. Groen Links/PE was niet bij de vergadering aanwezig.

Zeeland

Secr. J. Kloet, Veldsichtweg 4,
4456 RN Lewedorp.
Tel. 0113-612391.

Als ik dit hier schrijf is de reünie Marine Kazerne Vlissingen al een poosje verleden tijd. Het zal hoogstwaarschijnlijk de laatste reünie in deze kazerne zijn. We hebben zojuist bericht ontvangen van de Commandant dat de kazerne per 1-1-'96 dicht gaat voor alle activiteiten. Er blijven nog een vijftal personen tot nader order dienst doen. Wij zullen in '96 moeten uitzien naar een andere gelegenheid. Het bestuur is reeds naarstig op zoek.

Sociaal commissaris

Per 1 oktober heeft de heer Tom Kooger te Vlissingen de functie aanvaard van Sociaal Commissaris. Hij zal zeer zeker nog wat "inwerk" onwennigheden tegen komen, daar hij geheel alleen voor deze functie staat.

In memoriam

Een lid is ons overleden. Tom Meertens te Terneuzen. Verbljsterd zijn we er over dat deze sobat met zijn vele contacten, zijn groot gevoel voor humor en relativering niet meer bij ons is. In gedachten zijn wij bij zijn nabestaanden.

Activiteiten

Zie verenigingsnieuws Sobat nr. 43.

J. Kloet

Zuid-Holland Noord

Secr. J. Ausma,
Lizststraat 117,
2551 TC Den Haag.
Tel. 070-3976413.

Activiteiten

Op dinsdag 17 oktober hebben we het nieuwe seizoen geopend met een bijeenkomst in Pijnakker. De opkomst van 10 personen viel erg tegen, er wonen toch meer Indië veteranen in Pijnakker? Mogelijk was de oorzaak een foutieve vermelding in de plaatselijke pers nl. woensdag 17 oktober in plaats van dinsdag 17 oktober. Het was derhalve geen goed begin. Wij willen nogmaals onder de aandacht brengen dat onze leden uit iedere regio van harte welkom zijn op onze bijeenkomsten. De komende activiteiten zijn:
15 november 1995:
Regio 5, Westland, in het gebouw "Ons Huis", te Heenweg ('s Gravenzande).
30 januari 1996:
Regio 1, in Katwijk, in gebouw "Tripodia", Hoornseplein 155.
20 februari 1996:
Regio 8, in Boskoop, gebouw "De Brug", Kerkplein.
27 maart 1996:
Regio 2, De Veenen, gebouw "De Pepersteeg", Noardeinde 167 te Roelofarendsveen.
maart 1996:
Regio 6, in Delft, lokatie nog onbekend.

april 1996:

Regio 4, in Den Haag, lokatie nog onbekend.

Voor alle bijeenkomsten geldt: zaal open 13.30 uur, aanvang 14.00 uur. Voor nadere informatie over de inhoud van het programma, de lokatie en de juiste datum wordt verwezen naar de volgende Sobat onder Verenigingsnieuws en de plaatselijke pers, radio en TV.

Zoals bekend heeft een ieder toegang tot onze bijeenkomsten. Breng ook sobats mee die nog geen lid zijn. Als u suggesties heeft voor de invulling van het programma, neem dan contact op met uw regiovertegenwoordiger of onze secretaris J. Ausma.

Normandië-reis

Voor een tweede reis naar Normandië in het voorjaar van 1996 hebben zich tot heden 13 personen aangemeld. Indien u, of leden uit andere afdelingen/verenigingen, interesse hebben om deel te nemen aan deze mooie drie/vierdaagse reis, kosten ongeveer f 400,- per persoon, meldt u zich dan voorlopig aan bij onze secretaris, de heer J. Ausma, telefoon 070-3976413. Uw partner is natuurlijk ook welkom. Voor deelnemers buiten het gebied van Zuid-Holland Noord zal een zo'n goed mogelijke opstapplaats worden gezocht.

Penningmeester

De penningmeester heeft inmiddels de acceptgiro's voor de contributie voor 1996 verzonden. Hij doet op alle leden het dringend beroep om zo snel mogelijk te betalen. Het verzenden van een of twee aanmaningen kost ons veel geld. De laatste contributie voor 1995 kwam ruim 6 maanden na verzending van de acceptgiro's bij hem binnen. Laten we afspreken, dat onze penningmeester tijdens de jaarwisseling overstelpt wordt met contributiebijschrijvingen en dat daarbij veel giften zijn.

Giften aftrekbaar voor de belasting

Extra giften aan onze vereniging zijn voor de inkomstenbelasting onder de rubriek giften aftrekbaar, wel moet u natuurlijk eerst een drempel van 1% van uw onzuiver inkomen overschrijden met andere giften. Boven deze drempel zijn de giften aftrekbaar. Dus een gift aan de VOMI kan voor een

gedeelte, afhankelijk van uw percentage inkomstenbelasting, door de overheid worden vergoed.

Lustrum viering

In 1996 vieren we ons tienjarig bestaan. Het bestuur is al druk bezig met het maken van plannen. Belangrijke onzekere factoren zijn hierbij de financiën en het aantal leden dat de viering wil bijwonen. Suggesties voor het programma zijn altijd welkom. Via de Sobat of een mailing zult u nader worden geïnformeerd.

Het bestuur

Het bestuur wenst u en de uwen een gezegende Kerstmis, een goede jaarwisseling en een gezond en voorspoedig 1996 en hoopt dat deze periode niet zoals vorig jaar verstoord wordt door een zekere P.P.

W.G.L. Topee

Zuid-Holland Zuid

Secr. A.G. Geurink,
Oranjelaan 35,
3311 DH Dordrecht.
Tel. 078-6130180.

Nieuwjaarsreceptie

Op dinsdagmiddag 9 januari 1996 zal, zoals dat in voorgaande jaren ook het geval was, de Nieuwjaarsreceptie worden gehouden. Wederom is de keuze gevallen op de bij velen bekende lokatie, nl. "Partycentrum RUSTBURCHT", Strevelsweg 760, Rotterdam. (Verzamelgebouw aan het Zuidplein). Op uw komst wordt ook nu weer gerekend. Zaal open: 13.30 uur. Aanvang: 14.00 uur.

Gewijzigde telefoonnummers:

Bestuur Zuid-Holland Zuid	
Voorzitter	
G de Jong	078-6771902
Vice-voorzitter	
H. Kuijpers	078-6121910
1e secretaris	
A. Geurink	078-6130180
2e secretaris	
H. Barmiento	0180-433634
Panningmeester	
A. van Stenis	0180-425353
Comm. Soc. Zaken	
J. van Breugel	078-6126752

Ledenadm. en PR	
H. Clasquin	078-6815849
Algemene Zaken	
J. van Dijk	0184-612908

Agenda-activiteiten 1995-1996

Voor dit jaar stond nog een contactbijeenkomst gepland, nl. op 23 november, zoals reeds in de SOBAT 42 en 43 gemeld. Raadpleeg voor de nog komende bijeenkomsten de Kerst-/Nieuwjaarsbrief, die u omstreeks de week voor Kerstmis zult ontvangen en de mededeling in SOBAT 45 van februari 1996.

Het bestuur VOMI Zuid-Holland Zuid heeft besloten het aantal van 4 georganiseerde bijeenkomsten uit te breiden tot 5. Deze extra bijeenkomst, die in maart of april 1996 gepland is, zal worden gehouden in SPIJKENISSE. Waar precies in Spijkenisse en op welke datum zal nader worden bekend gemaakt. Op 19 oktober j.l. vond in Verzorgingshuis Laurens te Rotterdam (Ommoord) de eerste bijeenkomst plaats als onderdeel van de activiteiten 1995/1996.

Ruim 120 VOMI-leden, vergezeld door hun echtgenote of partner, kwamen naar deze middag, die opgeluisterd werd door een optreden van de Molukse zanggroep "SAPA SANGKA" onder de bezielende leiding van Fred Havelaar. Tijdens hun optreden brachten zij vrolijke en soms melancholieke liedjes uit hun geboortestreek. SAPA SANGKA vertaald betekent zoveel als "Wie had dat gedacht?" Natuurlijk ontbrak het bij ons bekende liedje "Terang Bulan" niet op het programma en werd door velen in de zaal meegezongen. Tijdens het tweede optreden van SAPA SANGKA kwam uit de zaal een sobat op het podium en zong woordelijk een door SAPA SANGKA gebracht liedje mee, waarvan de titel mij ontschoten is. Hierin kwam verschillende keren het woord Manisé voor. Het optreden van deze sobat samen met het koor en de muziek bracht de zaal in opperste vervoering. SAPA SANGKA en onze sobat oogsten dan ook veel applaus. In de pauze werd een verloting met prijzen gehouden. Loten werden grif verkocht en ondersteunden hiermede de voor deze middag gemante kosten. Voor en na de pauze was er een optreden van een dansgroepje WAIHINA onder leiding van Corrie Manusama. Leuk en soms vertederend was het om te zien hoe deze zeer jonge meis-

jes in hun dans opgingen. Terecht kregen ook zij een warm onthaal vanuit de zaal. Corrie Manusama bleek de groep meisjes goed in de hand te hebben en leverde daarmee een belangrijk aandeel in het optreden van de dansgroep WAIHINA. Een middag met qua inhoud een geheel ander karakter. Een bijeenkomst die plezierig verliep en voor herhaling vatbaar.

H.C. Clasquin

Canada

Secr. D. Walinga,
12 Leacres Str.
Bramalea,
Ontario, Canada,
L6S 3K6.
Tel. (905)-457-8782.

Op 11 oktober 1995 is in Bampton, Ontario, onze tweede algemene ledenvergadering gehouden in de "Heritage Hall" van Holland Christian Homes, Inc. Alle Sobats met hun dames werden verwelkomd met koffie en gebak, waarna om 11.00 uur Mr. Wm. Wiersma, voorzitter van VOMI-Canada, de vergadering opende met een minuut stilte voor onze gevallen vrienden en ook voor Mr. H. Bouwers en Mr. J. Jaspers-Fayer, die ons dit jaar zijn overleden. De voorzitter sprak een woord van welkom tot de aanwezige gasten en gaf daarna het woord aan dhr. D. Walinga (secretaris). Hij bracht het jaarverslag uit en kon de mededeling doen, dat VOMI-Canada nu 231 leden heeft en wel als volgt: 21 in British Columbia, 9 in Alberta, 2 in Saskatchewan, 4 in Manitoba, 187 in Ontario, 3 in Nova Scotia en 5 in de U.S.A. De volgende voorstellen van het bestuur werden met algemene stemmen aangenomen:

1. De naam VOMI-Ontario Canada te wijzigen in VOMI-Canada.
2. De staat van inkomsten en uitgaven en de begroting voor 1995/1996.
3. Het lidmaatschap voor alle provincies gelijk te stellen op \$ 35.00 (Can.) - \$ 25.00 US in USA.
4. De statuten als vertaald in het Engels te accepteren.

Vervolg op pagina 34

V.O.M.I.

Onderscheidingen

Met gepaste trots melden wij dat is uitgereikt aan:

J. Grootveld - Riverton New Zealand
 Draaginsigne voor Gewonden - 27.04.93

J.Th. Nelemans - Zoetermeer
 Nieuw-Guinea Herinneringskruis - 10.05.95

P. Weterings - Schijndel
 Mobilisatie-Oorlogskruis - 06.10.95

S. van Veldhuizen - IJmuiden
 Nieuw-Guinea Herinneringskruis - 03.11.94

Voor de Drager van het Gewonden Insigne zijn wij zeer verheugd met deze uiteindelijke erkenning en voor de anderen onze oprechte gelukwensen.

Voor U allen ons Ere-salut.

VB.

In Memoriam

In gepaste stilte en met grote eerbied brengen wij een laatste Ere-salut aan:

J.A. de Baat	Ede
W.J.M. van der Waag	Pinelands, Zuid Afrika
H. Diependaal	Fijnaart
D.E. de Winter	Emmen
P. Akkerman	Sloten
H.J. Danes	Assen
S.J. Keuning	Alkmaar
J.J. Jespers	Breda
P. van der Mijn	Voorschoten
A. Mondriaan	's-Gravenhage
M. Wondergem	Nieuwdorp
W.J. Harskamp	Goor
H. Eussen	Kerkrade
T. Meertens	Terneuzen
H. Fledderus	Dalen
J.C. van Doorn	Den Helder
J. van Loosen	Enschede
Oege van de Pol	Lunteren
Mw. W.A.M. Tilburg-	
van Gaal	Ravenstein
B.L. Faassen	Groesbeek
H. Daamen	Rijsbergen
M. van Dam	Lekkerkerk
K.J. Wadners	Amersfoort
J. Scherjon	Leeuwarden
P. Hulshof	Leeuwarden

Verenigingsnieuws

vervolg van pagina 32

5. Het bestuur te benoemen voor de volgende drie jaar als volgt:
- Dhr. Wm. Wiersma, Voorzitter
 - Dhr. J. Huisman, Vice-voorzitter
 - Dhr. D. Walinga, Secretaris/penningmeester
 - Dhr. G. Ledderhof, Dir. Sociale commissie
 - Dhr. P. Vlietman, Dir.

Mr. drs. R. ter Vucht, Vice-Consul van Nederland voor Zuid Ontario, was onze gastspreekster. Hij vertelde ons van zijn ervaringen in de Japanse gevan-

geniskampen in Indonesië.

Een ouderwets gezellige broodmaaltijd werd geserveerd bij "The Flowerpot". Het was uitstekend georganiseerd en werd zeer gewaardeerd. Na de lunch werd de film/video "MEMORIES" vertoond, geleend van dhr. J. Dijkstra (3e Mitz. Bat.). Ook de video "Holland, land van water", geleend van het Nederlands Consulaat in Toronto, viel in goede smaak. In totaal waren 168 mensen aanwezig en konden we die dag 5 nieuwe leden inschrijven als lid van VOMI-Canada.

D. Walinga

sociale
VERENIGING
VOMI

Moge de warmte en de liefde van Uw naasten en ons aller oprecht medeleven U de kracht en de moed geven dit zware verlies te dragen.

VB.

Gedicht als herinnering van een oud-Indiëgangster

Ingaand op een leuk verzoek, ben ik gaan bladeren in mijn fotoboek.
 En in mijn herinnering, komt de eerste kennismaking.
 In Den Haag bij de foerier, ontmoet ik voor 't eerst mevrouw De Gier.
 En terugreizend met de trein naar Utrecht, komen we weer bij elkaar terecht.
 Op de Willem Ruis zie ik Cobie weer, en oppervlakkige kennis wordt weldra meer.
 Na het ruilen van Jeanne en Lucie, komen we al gauw tot de conclusie
 dat het wel klikt tussen ons twee. Vanaf dat moment delen we wel en wee.
 Van 't lachen in onze broeken plassen, als Ria Boender zich gaat wassen.
 We leren ons eerste Maleise woord, van de nonnetjes aan boord.
 Ochtendappèl en sporten aan dek. Wat staan we in die broeken voor gek!
 De steward en de zwemleraar, en Said en mijn krossend haar,
 Zeziak in de golf van Biskaye, m'n zonnebril overboord naar de haaien.
 Koffie aan dek in een lute stoel, bediend door de Djongos, best een rijk gevoel.
 De eerste plannen, Part Said, het Suezkanaal, Singapore en het galgemaal.

Einde van een vakantiereis, aankomst in 't Groene Paradijs.
 Van luxe naar leger is rigoreus, meteen de domper op je neus.
 De hele troep in een truck geladen... een ritje staande zonnebaden!
 Van Priok naar Kemajoran, in een oude Dakota met het hele span.
 Eindpunt Bandoeng, Kanarielaan, met onze rust is het nu gedaan.
 Daar is dan ons detachement, we slapen in een bilikken tent.
 Daar exercitie met sm. v.d. Heiden, 'k geef het je te doen met die giebelende meiden.
 We moeten alles van krijgstucht leren en netjes in een rij marcheren.
 Hij probeert het uit alle macht, en wee degene die er lacht!
 "Stelletje vroedvrouwen, waar blijft die klap, die ik moet horen bij elke stap.
 Een lepel lombok op je nuchtere maag, en zwaai die armen niet zo laag!"
 Uit het gelid en achter Kalf' aanhollen, want die is met een konijn aan 't sollen.
 De orde is dan ver te zoeken, de majoor staart in z'n eentje te vloeken.
 Miep Ruding is bij theorie, in het groeten een waar genie.
 Ze laat niet de klas, maar v.d. Heiden inrukken. En Ria kan met gym niet bukken.
 Bij Joop Gravesteyn loopt een beest op haar buik (een maandverband aan een stok door het luik).
 Mien zit 's nachts in bed te eten, dat heeft ze met Sinterklaas moeten weten:
 Dan heb je nog Leny en Betty en Stanny, Paula, Lenie Scharp, Elvie en Hanny.
 Trudy Kramer en Machteld v.d. Goes, Suzu, Annelies, Toos van Ameyden, die we vaak moeten sussen.
 Ze ontmoet altijd de man van haar leven, jammer genoeg duurt het steeds maar heel even.
 Wat is het raar, Sint en Kerst in de Tropen, bij velen komt heimwee om 't hoekje geelopen.
 Na het Kerstdiner nog met z'n zessen, naar La Lanterne om de dorst te lessen.
 Op de Merdekaweg, bij Père Noël, we kwamen vrolijker terug, dat walf!
 Hij heeft ons nog een boekje gegeven: L'art de vivre, de kunst van het leven.
 Dat weekend voor 't eerst naar de A.M.V.J. koffiedrinken met z'n twee.
 De ontmoeting met Andries, weet je nog wel? Gevolg: een invitatie voor het hele stel.
 Een Oudejarsavondfeestje bouwen, gaat nog steeds niet zonder vrouwen!
 Gehuld in onze lange gewaden, worden we in de Dental-lorry geladen.
 Een feest dat ik nooit meer vergeten kan; ik ontmoet er mijn huidige man.
 Na 3 maanden van gedril en getrain, valt onze groep in stukken uiteen,
 De een naar Makassar de ander Palembang. Maar... er zit nog een Joop ver weg in Krawang.
 Dus kiezen wij Bandoeng, dat is ook wel heter, Coos bij d'r Jopie en ik bij mijn Peter.
 De Dagoweg wordt ons tweede huis, we voelen er ons helemaal thuis.
 Als je daaraan denkt, het is niet te geloven, zoveel herinneringen komen weer boven.
 Ik denk als je dit gedichtje leest, komen ze je weer allemaal voor de geest.
 De gezellige Brabander Huub Gielen, Ton Distel waar alle vrouwen voor vielen!

De mop over Jansen van kleine Toon, Kees Verwer vindt trouw zijn heel gewoon.
 De vlinders en torren van Louis Butot. Stinkt zijn gudang daarom zo?
 Kees Bastmeyer zegt: hij wast zich niet goed, in de mandikamer toont hij hoe Butot het doet:
 Snijs het water over zich heen met een boog, tegen de muur, zelf blijft hij droog.
 Hans Theebcoom, de tandartsen, Overbeek..., de tijd verglijdt, week na week.
 Al die flitsen uit ons leven, onwisbaar in ons geheugen geschreven.
 De bridgedrive, de tripjes in de ouwe jeep, samen op de fiets van Miep,
 Zwemmen in Tjihampelas, het bleken van de jongens hun was.
 Met z'n viere naar de bioscoop, het gegil om die tor, tot ergernis van Joop!
 Maribaya, tennissen, de Tankuban Prah, ochtendappél in de Bandoengse kou.
 Kikkerbillen eten bij Pka Ping, Kees die na lang soebatten toch meeging.
 Mijn pianostudie, een poosje Djakarta. De Grote Beer en dat was het dan, sadjah!
 Twee jaar lang en toch maar heel even, niet meer dan een bladzijde in jullie leven.
 Veel blaadjes maken een levensboek. Soms ben je de draad van 't verhaal even zoek...
 Maar als je stug doorleest, en een volhouder bent, dan kom je vanzelf aan 'r happy end.
 Wij vinden het fantastisch om in jullie boek te staan,
 En hopen dat het nog lang niet dicht zal gaan!

* Kalf was de korpshond

Peter en Ron Cloo,
 Amersfoort

Gedichten

Zij vielen als bladeren op het land,
 gejaagd met velen, door weinigen
 zonder verstand,
 in een ver land zijn zij omgekomen,
 door machtswellust en koloniale
 dromen.

Zij die hen stuurden bleven veilig
 thuis,
 voor hen geen ziekte, angsten, ja zelfs
 een houten kruis.
 Nee, voor hen was alles best te dra-
 gen,

omdat ze de werkelijkheid niet wil-
 den zien of zagen.

Zij vielen, meer dan zesduizend in
 getale,
 maar nooit zou de Staat zijn schuld
 aan hen betalen.
 Nee, hun naam zelfs werd door die
 Staat besmeurd,
 als oorlogsmisdadigers werden zij
 door het slijk geleurd.

Voor hen geen herdenking op de
 vierde mei,
 o nee, o gut, daar horen zij beslist niet
 bij.
 Vergeten tegenover hen is de plicht
 van de Staat.
 Zij vielen immers slechts als gewoon
 soldaat.

W.M.H. van der Knaap,
 Den Dolder

INDIË

1946

1950

ALLES IS HEIMWEE

Denk zo vaak aan onze vrienden
 Die daar hun geluk niet konden
 vinden
 Vogels bewaken nu hun kruisen

Dat zijn nu hun nieuwe tehuizen
 De moskee brult over alles heen
 Terwijl de tropenzon zo mooi scheen

ALLES IS HEIMWEE

Denk nog zo vaak aan die bedelende
 kinderen
 Aan die armoede daar in vele gezinnen
 Kleren hadden ze daar niet om hun
 lijf
 Dat schrijnende aanzien dat blijft
 Toen wij er waren is dat wel beter
 geworden
 Ofschoon ze toen nog liepen in vod-
 den

ALLES IS HEIMWEE

Denk terug aan mijn verloren vrienden
 Die deze rustplaats niet verdienden
 Loop nog steeds met mijn gedachten
 rond
 Deze jonge jongens gingen naar Indië
 gezond
 Nu rusten zij daar in dat stille woud
 Een groot ereveld is aan hun toe-
 vertrouwd

ALLES BLIJFT HEIMWEE!

Petra Schuttinga-van der Togt
 Groningen

SOCIALE COMMISSIE - V.O.M.I.

V.O.M.I.

toko

Fonds Sociale Zorg

*Met herkenning begint erkenning !
Met meer leden meer kracht !*

fonds
sociale
zorg

sociale
VOMI

Draag ons borstembleem en onze stropdas bij alle officiële V.O.M.I. gelegenheden !

Plak onze V.O.M.I. stickers op de achterruit van uw auto !

U kunt ze bestellen bij de penningmeester van uw vereniging.

V.O.M.I. borstembleem	f 12,50
V.O.M.I. stropdas donkerrood	f 22,50
V.O.M.I. stropdas donkerblauw	f 22,50
V.O.M.I. stickers	f 1,00
V.O.M.I. kerst- en nieuwjaarskaarten, 25 stuks	f 10,00
	portvrij
V.O.M.I. luxe aanstekers	f 7,50
V.O.M.I. sleutelhangers	f 6,00
V.O.M.I. rollerpennen	f 1,50
V.O.M.I. ballpoints	f 1,00
V.O.M.I. demobilisatiespeldje met sureté verguld	f 12,50
	portvrij
V.O.M.I. OVV-speldje met sureté verguld	f 12,50
	portvrij

U kunt de artikelen ook bestellen bij de
Beheerders van het Fonds Sociale Zorg:

L. van Eijk, Oost Kanaalweg 12A, 2461 EP Ter Aar,
Tel. 01722 - 2705, Postgiro 6131844

Tj. J. Gaastra, A. van Heusdenstraat 15,
2461 VJ Ter Aar, Tel. 01722 - 2452

Ook hier wordt minimaal f 2,50 extra in rekening
gebracht voor verzending en porto.

N.B. alle prijzen zijn per stuk en bij iedere bestelling wordt
minimaal f 2,50 extra berekend voor verzending en porto

POSTZEGELS

Postzegels, gebruikt of ongebruikt, binnen- of buitenland, bewaar ze en stuur ze naar **Mevrouw Jac. Holewijn, De Goede Hoop 13, 2021 AP Haarlem, Tel. 023 - 253058.**

De opbrengst komt volledig ten goede van het Fonds Sociale Zorg V.O.M.I. - Nederland.

Alle aangesloten Verenigingen worden verzocht ook aan de inzameling mee te werken.

V.B.

INDIVIDUELE DOCH VERZORGDE REIZEN naar INDONESIË

VOLGENS UW EIGEN REISWENSEN (PRIVACYTOURS ®)

Tallose mogelijkheden

WIJ KUNNEN OOK REIZEN SAMENSTELLEN VOOR INDIË-VETERANENGROEPINGEN (BASE TOURS)

Geïnteresseerd?

Geef telefonisch of schriftelijk uw wensen door voor een blijvend reisvoorstel plus kostenindicatie.

Uiteraard bent u ook van harte welkom op ons kantoor.

VETERANENPAS

Bij boeking van een AURORA-reis naar Indonesië zal aan de houder van een veteranenpas een bedrag aan "zakgeld" worden overhandigd. Bij alleen een vliegticket naar Indonesië is dit Rp. 50.000,- en bij een complete tour Rp. 150.000,-. Dit laatste zal echter pas in Indonesië worden overhandigd in verband met de betreffende in- en uitvoerbepalingen.

Bent u geïnteresseerd in deze reizen, geef ons dan telefonisch of schriftelijk uw wensen door.

Wij maken dan vrijblijvend een reisvoorstel met de daarbij behorende reissom.

AURORA TRAVEL SERVICE B.V.

(ANVR/SGR nr. 15021A7A)

Clauskinderweg 26-29, 1069 HN Amsterdam. Tel. 0206199377/6199396

(zaterdag telefonisch niet bereikbaar).

Kantooruren: maandag t/m vrijdag 09.00 - 17.00 uur. Zaterdag 09.00 - 12.00 uur.

Inlichtingen omtrent prijzen, dienstregelingen, vervoerdata, enz. worden verstrekt volgens de laatste in ons bezit zijnde gegevens, achter onder alle voorbehoud.
Registratie K.v.K. Amsterdam 147409